

A 4-10

PODPORA VZNIKU TECHNOLOGICKÝCH PLATFORM A DALŠÍCH FOREM DLOUHODOBÉ SPOLUPRÁCE

30. června 2013

Tato zpráva byla vypracována v rámci veřejné zakázky Úřadu vlády „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací“.

Autoři:

Mgr. Ondřej Pokorný (pokorny@tc.cz)

Mgr. Kristýna Meislová (Meislova@tc.cz)

Shrnutí

Tato studie, vypracovaná v rámci veřejné zakázky Úřadu vlády Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací (NP VaVal), je zaměřena na vyhodnocení podmínek pro podporu technologických platforem (TP) a jejich vlivu definování strategických výzkumných priorit a na rozvoj spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru.

Řešené opatření NP VaVal ukládá Ministerstvu průmyslu a obchodu (MPO) Technologické agentuře ČR (TA ČR) podporovat vznik TP, do kterých budou zapojeny výzkumné organizace (VO), podniky a podnikatelské svazy, zástupci veřejné správy, finanční zprostředkovatelů a další aktéři národního inovačního systému, a které budou představovat významného hybatele inovací z hlediska efektivity investic do výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) a z hlediska přenosu znalostí mezi jednotlivými subjekty inovačního procesu na národní i mezinárodní úrovni.

Z definice představují TP sdružení, která propojují nejvýznamnější subjekty ve strategicky významných oborech ekonomiky daného státu, jejichž primárním cílem je podporovat společnou diskusi nad významnými otázkami budoucího vývoje a žádoucími prioritami rozvoje daného oboru. TP tak představují diskusní fóra, kde jsou zastoupeni nejvýznamnější představitelé oboru z různých názorových skupin, a kde jsou vytvářeny předpoklady pro dosažení široce přijímaného konsensu o budoucím technologickém vývoji.

TP by měly primárně:

- Definovat strategický vývoj na poli výzkumu a experimentálního vývoje pro jednotlivé průmyslové sektory a obory národní úrovně;
- Přispívat k většímu propojení mezi výzkumným a podnikatelským sektorem v oblasti transferu znalostí a aplikovaného výzkumu s komerčním využitím;
- Podporovat VaVal aktivity u podnikatelských subjektů;
- Vytvářet střednědobou až dlouhodobou vizi budoucího technologického vývoje – vypracování strategických dokumentů a jejich postupná implementace;
- Podílet se na směřování výzkumných grantů do oblasti s vysokou přidanou hodnotou pro podnikatelský sektor;
- Přenášet trendy evropského i světového technologického vývoje ke zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky;
- Zabránit nežádoucí fragmentaci úsilí a zdrojů ve svém oboru působení;
- Zapojovat se do Evropských technologických platforem (ETP) či podobných subjektů.

Podpora TP v Česku je oblastí, ve které dochází během dvou let uplynulých od vypracování první studie (Vanžura, Žížalová, Havlíčková 2011) pouze k drobným změnám, k výraznému kvalitativnímu ani kvantitativnímu posunu na národní úrovni nedošlo. Instituce, které by měly odpovídat za realizaci dotčených opatření NP VaVal nepodnikly při podpoře TP žádné viditelné kroky. Lze však předpokládat značný posun v podpoře TP v příštím programovacím

období, kdy by měly být podporovány konkrétní a cílené projekty TP s přímou vazbou na růst inovačního potenciálu ČR, než zakládání a rozvoj nových TP.

Při rozhodování o vzniku programu TP na národní úrovni je třeba primárně vyhodnotit dopady stávající podpory TP a zhodnotit dosažené výsledky TP. Základním dilematem, které budou muset odpovědné instituce v rámci nastavení budoucího programu podpory TP vyřešit, je pozice TP při definování a plnění strategických výzkumných a společenských priorit na národní úrovni. Z hlediska současného stavu podpory tak existuje do jisté míry rozpor v úloze českých TP, jelikož není jasně definováno, zdali TP mají mít podobu nástroje definování strategických priorit ČR, či mají představovat nástroj řešení již definovaných priorit. V obou případech je výsledkem činnosti TP propojování veřejného a soukromého sektoru a efektivnější zacílení veřejné podpory na důležitá témata.

Pokud budou TP v příštím nebo ještě v současném programovacím období podpořeny jako nástroj identifikace prioritních témat, mělo by se jednat o jednorázový projekt, do kterého by měl být zapojen dostatečný počet významných institucí z podnikatelského a akademického sektoru, stejně jako instituce státní správy. Pokud by měly být TP podporovány jako nástroj řešení prioritních témat (např. Národní priority výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které byly schváleny vládou ČR v roce 2012), měla by jim být poskytnuta adekvátní podpora v delším časovém rámci než je tomu doposud, aby mohly TP v rámci své činnosti tyto priority plnit.

Vzhledem k tomu, že, lze předpokládat, že při případné budoucí podpoře TP bude prosazován spíše druhý přístup a TP by měly představovat jeden z nástrojů jejich naplňování.

Z hlediska programových podmínek podpory TP v budoucím programovém období je možné doporučit následující opatření:

- 1) Vyhodnotit dosavadní implementaci programu OPPI – Spolupráce a dosažené výsledky (příp. dopady činnosti TP) v kontextu očekávaných cílů.
- 2) V případě rozhodnutí o pokračování podpory TP v příštím programovacím období by bylo vhodné v rámci technické pomoci zpracovat analýzu aktivit TP na území ČR a jejím prostřednictvím efektivněji připravit v rámci jednotlivých výzev v budoucím programovém období z hlediska koncepčního a komplexního uchopení podpory TP.
- 3) V případě podpory zvýhodňovat ty TP, které se zaměřují na poskytování návazných podpůrných služeb pro VO a MSP, které jsou členy TP.
- 4) V rámci projektu technické pomoci by bylo vhodné zpracovat metodiku řízení TP pro manažery TP, která bude vycházet ze stávajících národních i zahraničních dobrých praxí.
- 5) V rámci nového programového období by také bylo vhodné zvážit, zda by bylo možné rozšířit stávající aktivity, které mohou TP z podpory realizovat. TP by měly realizovat aktivity, které budou mít přímý dopad na rozšíření spolupráce se ETP a zahraničními národními TP, a které by umožnily českým TP získat know-how a implementovat ho v domácím prostředí.

Z hlediska rozšíření funkčního záběru TP a posílení jejich vlivu na rozvoj konkurenceschopnosti strategických oborů ČR a na rozvoj inovačního potenciálu lze doporučit následující opatření:

- 1) Vyjasnit prioritní funkce TP při naplňování strategických výzkumných priorit pro ČR. První přístup umožňuje TP návrh priorit na základě potřeb VO a subjektů z podnikatelského sektoru (bottom-up přístup). Druhý přístup by umožňoval TP realizovat již definované priority (top-down přístup).
- 2) V budoucím programovém období nepodporovat vznik nových TP přímo formou dotací na založení a formulaci strategických dokumentů TP, ale více prosazovat TP jako nástroj pro definování strategických priorit pro ČR.
- 3) Rozvoj stávajících TP podporovat pouze nepřímo, resp. podporovat projekty TP, které budou rozvíjet oblast VaVal, a které jsou součástí dlouhodobého výzkumného programu (SVA) a korespondují s národními strategickými prioritami.
- 4) Vzhledem k žádoucím aktivitám TP je nutné požadovat jejich zapojení do procesu formulace strategických cílů politiky (nejen) VaVal v ČR.
- 5) Z technické pomoci podporovat rozvoj horizontálních činností TP, které by umožnily jejich kvalitativní růst a úspěšnější šíření výsledků jejich činnosti. Jedná se zejména o projekty posilující networking, komunikaci, rozvoj lidských zdrojů (včetně managementu TP), výzkumnou spolupráci, marketing a internacionalizaci činnosti TP.

Doporučení pro nastavení směrů podpory jsou detailněji popsány v závěrečné kapitole.

Obsah

Shrnutí	3
Seznam tabulek	7
Seznam zkratk	7
1. Úvod	8
2. Vymezení technologických platforem	9
3. Nástroje veřejné podpory technologických platforem v ČR	12
3.1 Podpora vzniku technologických platforem	12
3.2 Program Spolupráce – Technologické platformy	12
3.2.1 Stručné zhodnocení průběhu podpory technologických platforem z programu Spolupráce	13
3.2.2 Věcné zaměření realizovaných výzev	17
3.3 Ostatní nástroje podpory spolupráce	18
3.4 Shrnutí	18
4. Role technologických platforem v rozvoji konkurenceschopnosti ČR	20
4.1 Činnosti TP se zaměřením na VaVal spolupráci	20
4.1.1 Přínosy TP pro vzdělávací a výzkumné instituce	23
4.1.2 Přínosy TP pro podnikatelské subjekty	23
5. Aktivita současných národních technologických platforem	25
5.1 Rozvojové činnosti technologických platforem	28
5.1.1 Networking	28
5.1.2 Lidské zdroje	29
5.1.3 Výzkum, vývoj a inovace	30
5.1.4 Marketing a propagace	31
5.1.5 Financování aktivit	32
5.1.6 Podpůrné aktivity	33
5.2 Shrnutí	33
6. Příklady podpory činnosti technologických platforem v zemích EU	35
6.1 Veřejná podpora vzniku technologických platforem ve Španělsku	35
6.2 Veřejná podpora vzniku technologických platforem ve Francii	37
6.3 Využitelnost zahraničních zkušeností pro rozvoj českých technologických platforem	38
7. Závěry a doporučení	39
7.1 Doporučení pro zlepšení stávajících programových podmínek vzniku a rozvoje TP	39
7.2 Doporučení pro rozšíření aktivit TP	40
Použité zdroje	42

Seznam tabulek

Tabulka 1: Čerpání dotací z programů OPPI Spolupráce – Technologické platformy I. výzva (10. 5. 2013)	15
Tabulka 2: Čerpání dotací z programů OPPI Spolupráce – Technologické platformy II. výzva (10. 5. 2013)	16
Tabulka 3: SWOT analýza aktivit TP	26
Tabulka 4: Aktivity v oblasti networkingu a jejich přínosy pro TP	29
Tabulka 5: Aktivity v oblasti rozvoje lidských zdrojů a jejich přínosy pro TP	30
Tabulka 6: Aktivity v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a jejich přínosy pro TP	31
Tabulka 7: Aktivity v oblasti marketingu a propagace a jejich přínosy pro TP	32
Tabulka 8: Aktivity v oblasti financování a jejich přínosy pro členy TP	32

Seznam zkratk

CPER	Contrats de Projects Etat-Region
ČR	Česká republika
EIB	Evropská investiční banka
ETP	Evropské technologické platformy
EU	Evropská unie
IAP	Implementační akční plán
JTI	Společné technologické iniciativy
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malý a střední podnik
NP VaVal	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015
OP PI	Operační program Podnikání a inovace
PPP	Public Private Partnership
SVA	Strategická výzkumná agenda
TA ČR	Technologická agentura České republiky
TP	Technologická platforma
VaVal	Výzkum, experimentální vývoj a inovace
VO	Výzkumná organizace

1. Úvod

Spolupráce výzkumných organizací (VO) a subjektů podnikatelského sektoru je jedním z hlavních předpokladů úspěšného inovačního procesu, který vede ke zvyšování konkurenceschopnosti na národní i regionální úrovni. Spolupráce obou sektorů je v současné době realizována, mimo jiné, prostřednictvím technologických platforem (TP).

Podpora vzniku a fungování TP je součástí Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015 (NP VaVal) v rámci opatření A 4-10 „Podporovat vznik technologických platforem na národní i mezinárodní úrovni“.

NP VaVal reaguje zavedením opatření na v současnosti sílící trend „open innovation“, který představuje významný faktor rozvoje inovací. Spolupráce podnikatelské sféry s VO může přispět k efektivnější alokaci investic do VaVal a k akceleraci přenosu znalostí v síti spolupracujících subjektů i mimo ni. TP, které jsou předmětem tohoto opatření, představují subjekty, které mohou efektivně propojit VO, podniky, podnikatelské svazy, zástupce veřejné správy, finanční zprostředkovatele a další aktéry inovačního systému. Zapojení různých aktérů do TP by mělo usnadňovat spolupráci veřejného a soukromého sektoru ve VaVal a přispívat k činnosti VO v souladu s potřebami trhu a strategickými výzkumnými prioritami ČR. TP mají potenciál stát se vhodným mechanismem pro snadný a rychlý přenos znalostí a výsledků VaV do praktických aplikací a zvýšení absorpční kapacity aplikační sféry pro využívání nových poznatků VaV v inovacích.

Za účelem hodnocení fungování TP byla v roce 2011 připravena Technologickým centrem AV ČR studie, jejímž cílem bylo zjištění stavu současného systému podpory kooperačních sdružení s důrazem na TP a zhodnocení přínosu platforem pro rozvoj spolupráce výzkumné a podnikatelské sféry v oblasti výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (VaVal) v České republice (Vanžura, Žížalová, Havlíčková 2011)

Předkládaný text navazuje na uvedenou studii, rozšiřuje analýzu zahraničních praxí o vybrané prvky, které by se mohly stát inspirací pro nastavení národní podpory TP v České republice a rozšiřuje analýzu o další doporučení pro nastavení veřejné podpory pro TP.

Struktura studie odpovídá výše popsaným bodům. Po úvodním nastínění kontextu studie pokračuje charakteristikou TP jako nástroje podpory spolupráce veřejné, výzkumné a podnikatelské sféry, shrnuje příklady zahraničních přístupů a popisuje činnosti, které by měly v budoucnu TP rozvíjet. Závěr studie je tvořen doporučeními pro zefektivnění současné podpory TP tak, aby mohly plnit očekávané a žádoucí cíle.

2. Vymezení technologických platforem

Podle pojetí Evropské Komise jsou TP sdružení, která propojují nejvýznamnější subjekty (typicky průmyslové podniky, oborová sdružení a svazy, univerzity a další výzkumné organizace, finanční instituce, orgány veřejné správy, asociace uživatelů a spotřebitelů) ve strategicky významných oborech ekonomiky daného státu. Cílem těchto sdružení je podporovat společnou diskusi nad významnými otázkami budoucího vývoje oborů, ve kterých TP působí. TP tak představují diskusní fóra, kde jsou zastoupeni nejvýznamnější představitelé oboru z různých názorových skupin, a kde jsou vytvářeny předpoklady pro dosažení široce přijímaného konsensu technologického vývoje v dané oblasti.

Nástrojem a konkrétním výstupem TP by měla být definice vize střednědobého až dlouhodobého technologického vývoje daného oboru a její zasazení do kontextu růstu konkurenceschopnosti ČR. Navržená vize by měla být přijímána názorově různorodými skupinami subjektů a zároveň by ji TP měla být schopna naplňovat. Proto by TP měly být schopné mobilizovat výzkumné a inovační kapacity v daném oboru (nejen svých členů). Naplněním definované vize by mělo být dosaženo lepšího postavení daného oboru na trhu s významným pozitivním dopadem na konkurenceschopnost celého státu.

Činnost TP by měla zároveň posilovat vzájemnou spolupráci podnikového, akademického a veřejného sektoru. Podle Fryčka a kol. (2005) TP přispívají díky komunikaci se zástupci státního sektoru k odstraňování administrativních bariér technologického rozvoje, prostřednictvím společné diskuse poskytují podněty pro rozvoj nových technologií, identifikují významná sociální a ekonomická témata a v neposlední řadě usnadňují šíření nových poznatků. TP svojí činností nepřímo ovlivňují řadu procesů v ekonomice a ve společnosti.

První TP vznikly v Evropě letech 2002 až 2003 v rámci iniciativy Evropské komise, která je považuje za vhodný nástroj pro definování významných sociálních a ekonomických priorit. Obdobná oborová sdružení však v Evropě existovala již před touto iniciativou. Pro implementaci záměrů vybraných evropských TP velkého rozsahu byl Evropskou unií (EU) podle článku 187 Smlouvy o fungování EU vytvořen speciální nástroj, tzv. společné technologické iniciativy (JTI). JTI jsou nezávislé subjekty, jejich cílem je vytvořit udržitelné partnerství veřejného a soukromého sektoru a koncentrovat soukromé a veřejné zdroje pro podporu činností výzkumu a vývoje (v tomto případě TP). Podpora má podobu mezinárodních projektů na témata, která TP identifikují jako klíčová.

Složení členů TP není striktně stanoveno, ale jejich počet by měl odpovídat významnosti oboru ve kterém TP působí. Podle Fryčka a kol. (2005), by měla funkční platforma sdružovat minimálně 7 až 10 členů, z nichž přibližně třetina by měla mít status VO. Příliš mnoho členů může znesnadňovat koordinaci a fungování TP. Dostatečné zastoupení relevantních subjektů v členské základně platformy do značné míry určuje potenciální přínosy TP pro daný obor (resp. pro členy platformy). Záleží na tom, zda je v TP přítomen iniciační element, který dokáže spustit společnou akci pro zlepšení pozice jeho oboru a který je schopen aktivizovat další subjekty. Velmi důležitá je také účast průmyslových podniků, které by měly být zárukou, že výsledky činnosti TP budou prakticky využívány. Charakteristické prvky TP jsou shrnuty v následujících bodech.

Poslání a vize technologické platformy

TP by svou činností měly, spíše než implementovat konkrétní technologie, reagovat na společenské potřeby, výzvy nebo problémy. To znamená, že aktivity TP by měly klást důraz především na celkové využití inovačních řešení v problémových oblastech a výzvách, a to včetně socioekonomických, právních a politických aspektů (nejen technologických). Zařazení těchto činností do definice činnosti platformy je tedy relativně důležitým aspektem a TP by měly být schopny při svém vzniku (případně v žádosti o podporu) popsat jejich přínos z hlediska národních/evropských společenských, technologických nebo environmentálních potřeb. Vize TP by měla shrnovat žádoucí budoucí pozici TP v systému v případě, že TP bude plnit dlouhodobé strategické cíle definované v cestovní mapě. Z tohoto pohledu je jasná definice mise a vize českých TP poměrně vágní a často obsahuje obecné fráze s nízkou vazbou na skutečné výzkumné a společenské potřeby.

Strategická výzkumná agenda, implementační akční plán a cestovní mapa

Specifickou povinností TP podpořených z OP PI je zveřejnění Strategické výzkumné agendy (SVA) a Implementačního akčního plánu (IAP). Účelem SVA je zmapování potřeby realizace VaV v daném oboru na všech úrovních, a to v delším časovém horizontu (10 – 15 let), identifikovat milníky, potenciální alternativy a definovat priority technologického vývoje. IAP je prováděcí dokument k SVA, a měl by proto definovat konkrétní aktivity, kroky a požadavky na implementaci výzkumných témat, návrhů a potenciálu technologického vývoje popsaných v SVA, jakožto i praktické výstupy těchto aktivit. V IAP by mělo být také popsáno, jak se má změnit prostředí a podmínky pro podporu VaV na národní a evropské úrovni. Nejvýznamnějšími přínosy TP, kterým lze výrazně zefektivnit podporu VaV, je tedy identifikace budoucích oborově relevantních socioekonomických výzev a iniciace a provádění vlastních VaV aktivit.

Plán plnění SVA a IAP (road map, cestovní mapa) by měl popisovat ve střednědobém až dlouhodobém výhledu aktivity TP vzhledem k národním a evropským socioekonomickým, technologickým a environmentálním potřebám (vize), dále pak strategii, která povede k naplňování definovaných potřeb a prováděcí plán, který bude definovat konkrétní kroky k naplnění strategie a vize. Prováděcí plán TP by neměl zahrnovat pouze výzkumné aktivity, ale i samotné prosazování oboru, ve kterém je TA aktivní, a realizaci VaV v praxi v podobě inovací. Všechny uvedené oblasti vyžadují od managementu platformy efektivní spolupráci národními i evropskými VO, průmyslovými podniky a veřejnou správou.

Prioritní technologické obory

Mise a vize TP by měla reagovat na určitý existující technologický problém nebo na společenskou potřebu. To znamená, že TP by se neměly zaměřovat na úzkou vymezenou tematickou oblast, ale spíše na širší výzkumný a technologický rámec, který odpovídá prioritním potřebám ČR, a který umožní prosazovat strategický a udržitelný rozvoj (i politickou podporu) oboru, na kterém je TP aktivní.

Klíčové subjekty a mezisektorová komunikace

V TP by měly být aktivní subjekty, které se podílejí na celém inovačním procesu (od výzkumu, přenosu, implementace a využívání výsledků VaV). Členy TP by měly být i orgány státní správy, které mohou ovlivňovat tvorbu regulačních a legislativních opatření nových technologií, znalostí a aktivit, které TP pomáhá vytvářet. Členové TP z různých sektorů by měli participovat na tvorbě SVA, IAP a dlouhodobé strategie TP. Zástupci TP by také měly průběžně komunikovat s reálnými i potencionálními uživateli nových produktů a služeb.

Iniciace aktivit TP by měla v ideálním případě vycházet z konsenzu výzkumné a aplikační sféry, která by měla mít zásadní zájem na vyhledávání strategických vizí pro průmyslová odvětví (případně pro vhodný lobbying u veřejné správy). Podnikatelské subjekty by tak měly představovat klíčové hráče při tvorbě strategie a výběru hlavních činností TP. VO by se měly podílet především na definování vhodných výzkumných projektů, které budou naplňovat společenské výzvy. MSP by měly mít v TP odpovědnost za proces vývoje a realizaci výsledků VaV. Členská struktura jednotlivých TP je poměrně různorodá a liší se podle oblasti působnosti TP. Činnost TP se většinou dělí do tematických pracovních skupin.

Zajištění finančních prostředků

TP by měly efektivně integrovat zdroje financování z různých zdrojů. Prostředky k činnosti TP mohou pocházet z národních i evropských veřejných zdrojů (včetně EIB) a z podnikatelského sektoru. Vhodnými typem investora do činnosti TP jsou poskytovatelé rizikového kapitálu.

3. Nástroje veřejné podpory technologických platforem v ČR

3.1 Podpora vzniku technologických platforem

TP začaly být podporovány od roku 2009 programem Spolupráce v rámci Operačního programu Podnikání a inovace (OP PI). Ve dvou samostatných výzvách bylo na rozvoj TP alokováno celkem 170 mil. Kč. Program Spolupráce podporuje založení a počáteční rozvoj TP (nákup výpočetní techniky související s projektem) a administrativní chod (personální náklady, propagace, semináře apod.) v režimu de minimis. Projekty mohou být řešeny maximálně tři roky. Z rozsahu doposud podporovaných aktivit vyplývá, že od TP se očekává „pouze“ mobilizace a propojování VaV kapacit, aniž by však byly tyto aktivity dostatečně podporovány. Předpokladem pro aktivní zapojení TP do tvorby a přenosu znalostí nad rámec povinností vyplývajících z podmínek programu je tudíž získání prostředků z jiných zdrojů.

Specifickou povinností TP podpořených z OP PI je zveřejnění SVA do jednoho roku od zahájení projektu a IAP před ukončením projektu. Jak je uvedeno v dokumentaci programu Spolupráce, „účelem SVA je zmapovat potřeby na všech úrovních výzkumu v delším časovém horizontu (10 – 15 let), identifikovat milníky, potenciální alternativy a definovat priority technologického vývoje“. IAP je prováděcí dokument k SVA, a měl by proto „definovat konkrétní aktivity, kroky a požadavky na implementaci výzkumných témat, návrhů a potenciálu technologického vývoje popsaných v SVA, jakožto i praktické výstupy těchto aktivit“. V IAP je rovněž popsáno, jak se má změnit prostředí a podmínky pro podporu VaV na národní a evropské úrovni.

Nejvýznamnějšími přínosy TP, kterým lze výrazně zefektivnit podporu VaV, jsou:

- identifikace budoucích oborově relevantních socioekonomických výzev,
- iniciace a provádění vlastních VaV aktivit.

Využití potenciálu TP záleží na schopnosti a ochotě orgánů státní správy a představitelů TP dohodnout se na společném postupu. Výraznou překážkou využití TP je doposud převládající nízké povědomí o konceptu TP, přestože byla tato uskupení podpořena z veřejných prostředků. To dokládá i velmi obecná definice TP v dokumentaci programu Spolupráce, která se od klastrů odlišuje pouze zahrnutím širšího spektra subjektů, které v TP mohou být, a v úrovni působení TP (klastry jsou regionální uskupení, TP působí na národní úrovni). Podobný nedostatek vyznačuje také zdůvodnění podpory - TP jsou chápány jako „nástroj rozvoje konkurenceschopnosti ekonomiky a ekonomického růstu“ bez bližšího upřesnění. Definice „významných otázek budoucího hospodářského růstu, konkurenceschopnosti a udržitelného rozvoje v České republice i v Evropě“, kterými by se TP měly podle programu Spolupráce zabývat, také není dostatečně rozvedena.

3.2 Program Spolupráce – Technologické platformy

Cílem programu Spolupráce je podpora vzniku a rozvoje kooperačních odvětvových seskupení – klastrů, technologických platforem a kooperačních projektů na regionální, nadregionální i mezinárodní úrovni, jako nástroje rozvoje konkurenceschopnosti ekonomiky

a ekonomického růstu. Obecným cílem programu je kontinuální vytváření příznivého podnikatelského prostředí, zlepšování podmínek pro podnikání a inovace a rozvoj konkurenční výhody díky zkvalitňování vazeb mezi výzkumem, VŠ a podnikatelskou sférou.

Mezi hlavní aktivity realizované programem Spolupráce tak patří podpora vzniku a rozvoje územně koncentrovaných odvětvových nebo oborových seskupení podnikatelských subjektů, vědecko-výzkumných, vzdělávacích a jiných podpůrných institucí (klastrů), podpora vzniku a rozvoje národních technologických platforem a propojení veřejného a soukromého sektoru v oblasti VaVal ve strategicky významných technologických oblastech. Poslední hlavní aktivitou realizovanou programem Spolupráce představují činnosti související s implementací programu a generováním projektů – mapování a rozvoj potenciálu pro vznik nových projektů, realizace studií, aplikace zahraničních zkušeností, networkingové, vzdělávací, propagační a jiné podpůrné aktivity s cílem efektivního využití prostředků na podporu kooperačních se skupení.

3.2.1 Stručné zhodnocení průběhu podpory technologických platforem z programu Spolupráce

Program Spolupráce realizující Prioritní osu 5 OP PI „Prostředí pro podnikání a inovace“ (oblast podpory 5.1. „Platformy spolupráce“) je zaměřen na podporu vzniku a rozvoje kooperačních odvětvových seskupení – Klastrů a Technologických platforem. Alokace na program Spolupráce činí 189 634 782 EUR, což odpovídá 4 930 mil. Kč. V rámci programu Spolupráce byly do současnosti vyhlášeny dvě výzvy. Alokace pro 1. výzvu programu Spolupráce – Technologické platformy je 100 mil. Kč, plánovaná alokace pro 2. Výzvu programu Spolupráce – Technologické platformy je 70 mil. Kč. Celkem bylo přijato 61 žádostí o podporu, schváleno bylo 28 žádostí s celkovým objemem 118,8 mil. Kč. Celkový objem doposud podaných žádostí tak činí přibližně 70 % alokace programu Spolupráce – Technologické platformy a pouhé 2,4 % z celkové alokace OP PI.

Vzhledem k celkovému počtu podaných žádostí lze předpokládat, že finanční objem předložených žádostí přesáhl alokaci programu a existuje reálná poptávka ze strany žadatelů o realizaci aktivit v programu Spolupráce – Technologické platformy. Podle pravidla n+2 může čerpání programu Spolupráce probíhat až do roku 2015 a je tedy zřejmé, že je zatím dostatek času na vyhlášení další výzvy a umožnit žadatelům podat projektové žádosti.

Z hlediska současného stavu informací o aktivitách a činnostech TP, které se váže k hodnocení popřených projektů, lze k realizaci programu Spolupráce – Technologické platformy konstatovat následující zjištění.

Vývoj čerpání z programu Spolupráce – Technologické platformy je ovlivněno zejména hodnocením projektových žádostí, které je závislé na tom, jak jednotlivé podané žádosti naplňují výběrová kritéria stanovená cílem programu. Z tohoto hlediska čerpání ovlivňuje skutečnost, že faktická spolupráce subjektů, které by měly být v TP zastoupeny - firmy, univerzity, výzkumné instituce a subjekty veřejné správy, je poměrně slabá a často je navazována ad-hoc za účelem splnění podmínek získání dotace z programu.

V případě, že spolupráce existuje, má často formu neformální spolupráce, která je založena na osobních vazbách a jejím hlavním motivem není rozvoj konkrétního oboru či naplňování jeho strategické vize, ale minimalizace transakčních nákladů, přístupu k informacím či novým trhům. Takto nastavená forma spolupráce tedy přispívá k řešení individuálních potřeb dotčených subjektů a nemá přímý pozitivní dopad na rozvoj oboru, průmyslového odvětví či regionu.

Míra formální spolupráce především výzkumného a podnikatelského sektoru je však pro efektivní fungování TP, včetně jejich podpory, zásadní. Na straně VO lze jako hlavní slabinu nízké míry spolupráce označit relativní uzavřenost vůči podnikatelským subjektům, která je způsobena dvěma faktory. VO nemají vhodně nastaveny vnitřní procesy pro zahájení a realizaci formální spolupráce s podnikatelským sektorem (procesy stanovení cen, poskytování tržních služeb, využití získaných prostředků, odpovědnost za realizaci spolupráce) a zároveň VO představují méně flexibilní subjekty, což se projevuje právě z hlediska rychlé a efektivní reakce na poptávku podnikatelského sektoru po případné spolupráci. VO tak často neplní jejich třetí funkci (spolupráce s aplikační sférou).

Z hlediska budoucího čerpání může představovat problém i skutečnost, že centrálně podpořené, a do značné míry uměle založené, platformy spolupráce (zejména klastry), nepřinášely jejich členským subjektům očekávané přínosy. To může v budoucnu zapříčinit nižší zájem zejména podnikatelských subjektů o vstup do TP a předznamenat skutečnost, že podnikatelské subjekty dají přednost neformálním vazbám s VO, která všem zúčastněným subjektům přináší jednoznačný přínos.

Na základě uvedených skutečností lze očekávat, že poptávka po dotacích z programu Spolupráce – Technologické platformy sice může dosáhnout potřebné výše pro celkové vyčerpání celkové alokace programu, nicméně z hlediska cílů programu může být podpora méně kvalitních projektových žádostí, z výše uvedených důvodů, spíše kontraproduktivní.

V případě, že tato situace nastane a vznikne převis poptávky po dotacích z programu, musí být rozdělování dotací při podpoře TP věnována velká pozornost, jelikož lze očekávat, že značná část podaných projektových žádostí nebude naplňovat skutečný potenciál pro rozvoj fungujících a pro členské subjekty přínosných TP. Podle výše uvedených skutečností je nutné, aby byla výrazně zpřísněna kritéria při výběru podpořených projektů. V následujících tabulkách jsou uvedeny podpořené TP ve dvou realizovaných výzvách programu Spolupráce – Technologické platformy.

Tabulka 1: Čerpání dotací z programů OPPI Spolupráce – Technologické platformy I. výzva (10. 5. 2013) (v Kč)

Příjemce podpory	Název projektu	Kraj sídla	Kraj realizace	Hlavní NACE projektu	Výše podpory (v Kč)
"Česká technologická platforma STROJÍRENSTVÍ, o.s."	Rozvoj Technologické platformy Strojírenství	Plzeňský kraj	Plzeňský kraj	28100	5 000 000
ASOCIACE LETECKÝCH VÝROBCŮ	Technologická platforma-letectví a kosmonautika	Hlavní město Praha	Zlínský kraj	30300	4 844 000
Centrum pasivního domu	Platforma pasivních domů	Jihomoravský kraj	Jihomoravský kraj	71000	5 000 000
Česká asociace pro IT služby	Technologická platforma pro IT služby	Středočeský kraj	Pardubický kraj	62010	4 795 000
Česká bioplynová asociace o.s.	TP Bioplyn	Jihočeský kraj	Jihočeský kraj	72100	4 405 000
Česká membránová platforma o.s.	Česká membránová platforma	Liberecký kraj	Liberecký kraj	72100	3 372 000
Česká technologická platforma bezpečnosti průmyslu, o.s.	Podpora rozvoje bezpečnosti průmyslu v ČR	Moravskoslezský kraj	Moravskoslezský kraj	74901	4 492 000
Česká technologická platforma pro udržitelnou chemii	SusChem	Hlavní město Praha	Ústecký kraj	72190	4 596 000
Česká technologická platforma pro užití biosložek v dopravě a chemickém průmyslu	Biosložky	Hlavní město Praha	Ústecký kraj	72100	4 598 000
Česká vodíková technologická platforma	Česká vodíková technologická platforma	Středočeský kraj	Středočeský kraj	72190	4 716 000
ČTPT - Česká technologická platforma pro textil	ČTPT - zvýšení konkurenceschopnosti českého textilního a oděvního průmyslu posilováním spolupráce mezi školami, výzkumnými organizacemi a podnikatelskou sférou	Liberecký kraj	Liberecký kraj	13000	4 774 000
Interoperabilita železniční infrastruktury	Interoperabilita železniční infrastruktury	Hlavní město Praha	Středočeský kraj	42120	5 000 000
Svaz strojírenské technologie, zájmové sdružení	Technologická platforma strojírenská výrobní technika	Hlavní město Praha	Ústecký kraj	28400	4 949 000

Zdroj: Czechinvest

Tabulka 2: Čerpání dotací z programů OPPI Spolupráce – Technologické platformy II. výzva (10. 5. 2013) (v Kč)

Příjemce podpory	Název projektu	Kraj sídla	Kraj realizace	Hlavní NACE projektu	Výše podpory (v Kč)
ASOCIACE LETECKÝCH VÝROBCŮ	Česká technologická platforma pro letectví a kosmonautiku II	Hlavní město Praha	Zlínský kraj	30300	5 077 000
Asociace NGV o.s.	Národní technologická platforma NGV	Jihočeský kraj	Jihočeský kraj	28000	4 196 000
Asociace NGV o.s.	Rozvoj národní technologické platformy NGV	Jihočeský kraj	Jihočeský kraj	29100	821 000
Asociace pro vodu v krajině České republiky	Technologická platforma pro trvale udržitelné vodní zdroje (TP UVZ)	Středočeský kraj	Jihomoravský kraj	36000	5 021 000
Česká bioplynová asociace o.s.	TP Bioplyn II	Jihočeský kraj	Jihočeský kraj	28000	4 495 000
Česká technologická platforma bezpečnosti průmyslu, o.s.	Rozvoj a posilování kooperace v oblasti bezpečnosti průmyslu v ČR	Moravskoslezský kraj	Moravskoslezský kraj	74901	4 600 000
Česká technologická platforma rostlinných biotechnologií - Rostliny pro budoucnost	ČTP rostlinných biotechnologií - Rostliny pro budoucnost	Středočeský kraj	Středočeský kraj	21000	5 135 000
ČTPT - Česká technologická platforma pro textil	ČTPT - iniciace výzkumných a inovačních projektů definovaných v IAP, posílení mezinárodní a mezioborové spolupráce	Liberecký kraj	Liberecký kraj	13000	4 856 000
Sdružení automobilového průmyslu	Vozidla pro udržitelnou mobilitu	Hlavní město Praha	Jihočeský kraj	29000	4 203 000
SVAZ KOVÁŘEN ČR o.s.	Technologická platforma Svazu kováren ČR	Jihomoravský kraj	Zlínský kraj	25500	4 999 000
Technologická platforma „UDRŽITELNÁ ENERGETIKA ČR“	Technologická platforma „Udržitelná energetika v ČR“	Středočeský kraj	Středočeský kraj	35000	4 948 000
Technologická platforma Energetická bezpečnost ČR	Energetická a kybernetická bezpečnost	Hlavní město Praha	Jihomoravský kraj	35000	4 941 000
Technologická platforma silniční doprava	Technologická platforma silniční doprava	Jihomoravský kraj	Jihomoravský kraj	49300	5 000 000

Zdroj: Czechinvest

3.2.2 Věcné zaměření realizovaných výzev

Výzvy vyhlášené v programu Spolupráce – Technologické platformy podporovaly vznik a rozvoj TP s cílem vytvořit vhodné prostředí pro rozvoj spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru, které by umožnilo zvyšovat inovační potenciál, konkurenceschopnost a ekonomický růst ČR. Tomu odpovídala i příprava některých realizovaných projektů. V praxi však soužila veřejná podpora především vytvoření základních strategických materiálů TP a nastartování činnosti TP. Částečně realizace podpořených projektů vedla k zapojení českých TP do EPT.

Nejvýznamnějším přínosem výzvy však byla možnost vytvoření SVA, která je hlavním pracovním dokumentem každé TP. Účelem SVA je zmapování potřeb na všech úrovních výzkumu v oboru TP v delším časovém horizontu (10-15 let), identifikace milníků, potenciální alternativ a definování priorit technologického vývoje, které by měla TP v rámci své činnosti naplňovat. SVA by měla popisovat bariéry rozvoje oboru a navrhnout opatření k překonání těchto bariér pomocí vývoje a implementace nových technologií. Tyto bariéry mohou souviset s organizací výzkumu, předpisy, technickými standardy, financováním, neochotou akceptovat nové technologie, nedostatkem dovedností a školení apod.

Druhým dokumentem, který TP v rámci první výzvy zpracovaly, byl IAP. IAP je dokument, ve kterém jsou definovány konkrétní aktivity, kroky a požadavky na implementaci výzkumných témat, návrhů a potenciálu technologického vývoje popsanych ve SVA. IAP obsahuje i praktické výstupy těchto aktivit. V IAP je také popsáno, jak se má změnit prostředí a podmínky pro podporu výzkumu, vývoje a inovací na národní a evropské úrovni tak, aby byl povzbuzen jejich růst, jakožto i zvýšení konkurenceschopnosti a trvale udržitelný rozvoj.

Z hlediska programu Spolupráce měly TP v rámci přidělení dotace v první a druhé výzvě realizovat následující úkoly:

- definovat strategický vývoj na poli VaVal pro jednotlivé průmyslové sektory a obory národní úrovni,
- přispívat k většímu propojení mezi průmyslem a výzkumnými institucemi v oblasti transferu technologií a aplikovaného výzkumu s komerčním využitím,
- podporovat VaVal aktivity u podnikatelských subjektů,
- vytvořit střednědobou až dlouhodobou vizi budoucího technologického vývoje
- nasměrovat výzkumné granty do oblasti s vysokou přidanou hodnotou pro podnikatelský sektor (výroba i služby),
- reflexí celosvětového technologického vývoje zvyšovat konkurenceschopnost české ekonomiky,
- poskytnout nejnovější náhled do dané technologické oblasti a do její možné budoucnosti,
- zapojovat se do činnosti Evropských technologických platforem či jiných subjektů na mezinárodní úrovni.

3.3 Ostatní nástroje podpory spolupráce

Kromě TP (a klastrů) je VaVal spolupráce v Česku podporována dalšími nástroji. Především se jedná o výzkumné programy Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), které svými podmínkami zvýhodňují žadatele řešící projekt ve spolupráci průmysl – výzkum. V rámci programu Tandem, který trval v letech 2004 – 2010, bylo explicitně stanoveno, že projekty musí být řešeny seskupeními průmyslových organizací a pracovníků výzkumných pracovišť. Projekty mohly být řešeny až šest let, ale jejich řešení zpravidla trvalo tři až čtyři roky. Spolupráce na řešení VaVal projektů je zvýhodněna také v programu TIP, který MPO vyhlásilo na roky 2009 – 2017, a v programu ALFA, který vyhlásila TA ČR.

Odlišným typem programu byla Výzkumná centra 1M, který vyhlásilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) na roky 2005 – 2009. Řešení projektů však bylo prodlouženo až do roku 2011. Cílem programu bylo zefektivnit přenos znalostí prostřednictvím spolupráce výzkumných organizací a dalších subjektů. Podpora byla soustředěna na špičková výzkumná pracoviště, proto byly v rámci programu vyhlášeny pouze dvě veřejné soutěže a byl podpořen menší počet projektů, které byly řešeny šest až sedm let. Nástupcem programu Výzkumná centra 1M je program Centra kompetence vyhlášený TA ČR s předpokládanou dobou trvání v letech 2012 – 2019. Program Centra kompetence výslovně stanovuje, že podpořeny budou ty projekty, které budou řešeny spoluprací podniků a alespoň jedné výzkumné organizace. Projekty předkládané do tohoto programu budou hodnoceny podle společného dokumentu vypracovaného na šest až deset let, který je zde nazýván strategická výzkumná agenda stejně jako v případě TP. Z dokumentace programu vyplývá, že cíle stanovené ve strategické výzkumné agendě by měly být jasně definované a jejich naplňování bude předmětem hodnocení.

3.4 Shrnutí

Podpora TP z veřejných zdrojů je v ČR poměrně novým tématem, které se rozvinul zejména s implementací OP PI, v němž byl způsob jejich podpory motivován rozvojem evropských TP. Před vyhlášením tohoto programu nebyly žádným národním programem podporovány aktivity spojené se zakládáním a rozvojem TP.

Dílčí program Spolupráce OP PI umožnil zakládání a rozvoj TP, avšak zaměřuje se především na rozvoj řídicích struktur, vytváření koncepčních dokumentů, jejich implementaci a rozvoj spolupráce s evropskými a zahraničními TP. Ostatní aktivity podporuje pouze nepřímo.

V současné době neexistuje žádný program, který by umožňoval komplexní rozvoj a realizaci aktivit TP. Právě v roztržitosti lze spatřovat zásadní nedostatek podpory TP v ČR. S tím spojeným nedostatkem jsou odlišná pravidla pro přípravu a realizaci projektů v různých programech, což zvyšuje nároky na management TP a odebírá mu kapacitu potřebnou pro rozvoj odborných aktivit. Dalším významným nedostatkem je, že TP (kromě programů Spolupráce a OP VK) nejsou vzhledem k jejich právní formě oprávněným žadatelem v programech VaV. Projekty musí předkládat jednotliví členové platformy (výzkumné organizace nebo podniky), ostatní členové mohou v projektech vystupovat jako spoluřešitelé.

ČR je v současnosti v přechodném období mezi dobíhající podporou ze stávajících operačních programů a návrhem oblastí podpory v dalším programovacím období. Je na zvážení, zda a jakým způsobem by se měly TP podporovat. V případě, že by se zachovala instituce platformy a byla by jim vyčleněna část veřejné podpory, měla by se podpora TP striktně vázat na výsledky, které se budou odvíjet od očekávaných přínosů. Uvažovat lze také o rozšíření spolupráce TP s veřejnou správou. V tomto ohledu je určitou překážkou vyloučení Prahy jako místa realizace projektů TP podpořených z programu Spolupráce, kde sídlí většina orgánů státní správy. Může tím být zhoršena možnost zapojení těchto orgánů do TP, čímž je omezena jedna ze základních činností TP - podporovat spolupráci veřejného a soukromého sektoru při identifikaci strategicky významných VaVal témat. Tento nedostatek může být odstraněn financováním TP prostřednictvím nástroje, který by umožňoval realizaci projektů i na území hlavního města.

Přes všechny uvedené nedostatky, které se projevují vyššími nároky na management platformy, však lze konstatovat, že v ČR existuje dostatek nástrojů (programů) na podporu jejich jednotlivých činností. Jak je zřejmé z tabulky 3, všechny cíle platformy je možné realizovat v rámci programu Spolupráce, přičemž některé cíle a s nimi spojené aktivity v oblasti propagace VaV a rozvoje spolupráce mezi výzkumnou a aplikační sférou je možné realizovat také projekty podpořenými OP VaVpl. V případě projektů VaVal však žadatelem a příjemcem nemůže být platforma jako právnická osoba, ale ideálně některá z vysokých škol sdružených v platformě.

4. Role technologických platforem v rozvoji konkurenceschopnosti ČR

Smyslem podpory TP je vypracování a naplňování vize technologického vývoje v oborech se strategickým významem pro ČR. Činností TP by mělo být naplňování této vize, a to buď díky kapacitám svých členů, nebo mobilizací kapacit jiných, externích subjektů. K tomu je nutná účinná komunikace mezi managementem TP a zástupci rozhodovací sféry, a to z toho důvodu, aby mohla TP kontinuálně přispívat k odstraňování stávajících omezení (výzkumných a technologických) rozvoje daného oboru. Jako hlavní oblasti, které mohou TP svou činností ovlivňovat je možné označit následující.

Průmyslová politika

TP mohou ovlivňovat spolupráci výzkumného a podnikatelského sektoru, vznik nových výsledků VaV a tím pádem vytvářet impulsy pro vznik nových technologií, ale i pozitivně rozvíjet tradiční národní i evropské průmyslové odvětví. Účast podnikatelského sektoru v TP může zajistit takové aktivity TP, které jsou v souladu s potřebami trhu v daném oboru. Účast MSP v TP může přispět k vývoji nových nastupujících technologií, jelikož MSP jsou často důležitými partnery velkých výrobních podniků a často se podílejí na testování a vývoji nových technologií.

Udržitelný rozvoj

TP mohou přispět k posílení zásad EU v oblasti udržitelného rozvoje včetně vývoje technologií pro životní prostředí. Tuto funkci platforem oceňuje Environmental Technology Action Plan. Činnost TP by měla také přispět k identifikaci problematických ekonomických i sociálních témat a k jejich odstraňování. K tomu by měla také napomáhat pravidelná a otevřená komunikace mezi TP, politickou sférou a občanskou společností.

Regionální rozvoj

Vliv TP na regionální rozvoj je spíše nepřímý. Členové TP jsou obvykle rozptýleni v mnoha regionech a socioekonomické změny, které přinášejí prostřednictvím TP nové technologie, mohou působit v regionech disproporčně. TP však mohou pozitivně působit na odstraňování tohoto vlivu pomocí tvorby infrastrukturních sítí a využívat regionálních prvků pro získání specifických znalostí pro vstup na lokální trhy s novými technologiemi.

4.1 Činnosti TP se zaměřením na VaV a spolupráci

Úspěšné fungování TP má přímý vliv na rozvoj oboru, ve kterém TP působí a zároveň TP svými aktivitami pozitivně ovlivňují zapojené subjekty. Hlavní přínosy TP pro začleněné subjekty je možné shrnout do následujících bodů:

- TP představují převážně národní sítě, které však umožňují vytvářet přidanou hodnotu i nad rámec národní úrovně a to při relativně nízkých nákladech.
- TP umožňuje snížit náklady na VaV, protože jsou mnohé výzkumné, vývojové, konstrukční a výrobní procesy sdílené.

- TP zpravidla vytváří jádro určité excelence, které je ve spolupráci jednotlivých spolupracujících členů dále posilováno. Excellence přitahuje další subjekty a odborníky v dané oblasti.
- Zapojením do TP vzniká v daném oboru vyšší otevřenost a nejrůznější subjekty mohou výhodněji získávat informace a výsledné produkty činnosti TP, které samy využijí pro další rozvoj, čímž TP přispívá ke zvyšování konkurenceschopnosti daného oboru.
- Nové myšlenky a inovace je možné společným úsilím v TP lépe integrovat a realizovat. Aktivní TP mají pak lepší přístup k finančním prostředkům, může své aktivity soustředěně prezentovat, může se lépe zúčastňovat různých veletrhů a seminářů a může tak snáze získávat kvalifikované pracovníky.
- Subjekty participující v úspěšné TP nepodléhají pokušení přesouvat své aktivity do zemí s vhodnějšími vstupními faktory (zejména levnější pracovní silou a uvolněnějšími regulačními opatřeními). TP umožňují vytvářet v daném oboru konkurenceschopné zázemí a prostředí.
- V souladu s hospodářským vedením země umožňují TP záměrně vytvářet strategické podmínky pro další inovační rozvoj k dosažení cíle – posilování excelence v daném oboru. Vždy musí jít o širokou spolupráci přes řadu aktérů a institucí.
- TP díky svému zaměření přitahují experty a kvalifikované odborníky, kteří mohou dále přenášet své znalosti.

Důvody vstupu VO i firem do TP mohou být různé, přesto lze za hlavní označit posílení pozice konkrétního subjektu v rozhodování o budoucnosti daného oboru, posílení možnosti národní i mezinárodní spolupráce, rozvoj inovačního potenciálu (zpravidla prostřednictvím aplikace výsledků VaV a transferu znalostí), přístup k informacím a možnosti dalšího vzdělávání. Mezi hlavní výhody, které získávají subjekty členstvím v TP, patří především následující.

Informace - TP může sloužit jako informační platforma, kdy její členové získává informace snadněji, rychleji a často bezplatně, přičemž tyto informace by jako izolovaná jednotky získávaly velmi složitě. Jedná se o informace o různých výzkumných a podnikatelských příležitostech, poptávkách, tržních a technologických trendech, o podnicích a národní i evropské ekonomice, veřejném financování aktivit a projektů v daném oboru apod. Nejedná se zde o jednostranný tok od řídicí jednotky TP směrem k členům, ale jde o oboustranné a aktuální proudění informací. Poskytování a sdílení informací by mělo patřit mezi základní poslání TP.

Komunikace - TP může sloužit jako prostředník tam, kde existuje nedůvěra a nízký rozvoj vzájemných vztahů mezi subjekty, které působí ve stejném oboru. Prostřednictvím otevřené komunikace vznikají nové kontakty a přístup k většímu rozsahu příležitostí. I v dnešní době existuje řada subjektů, které trpí přehnanou uzavřeností. Proto mohou společné akce TP, jejich cílem je rozvoj provázané sítě aktérů (včetně zástupců místních státních a

samosprávných orgánů), vytvářet formální i neformální prostor pro komunikaci uvnitř TP i navenek.

Spolupráce - další funkcí TP by měla být podpora vnitřní i vnější spolupráce. TP může vytvářet zájmové skupiny a iniciovat kooperační projekty s cílem dosažení synergických a nákladově úsporných efektů na rozvoj daného oboru i na rozvoj členských subjektů. Aktivita TP by se měly také prosazovat v regionálních a národních rozvojových politikách, rozšiřovat svou účast v dalších organizovaných iniciativách, a posilovat tak efektivní rozšiřování svých kontaktů a možností spolupráce mezi ostatními TP v mezinárodních, evropských i globálních podmínkách.

Vzdělávání - vzdělávací služby pro členy TP by měly vycházet z jejich konkrétních potřeb. Důležité je, že TP přitahuje pozornost nositelů nových poznatků (výzkumné organizace, inovační a nadnárodní firmy apod.), protože organizovaným způsobem sdružuje celou škálu dynamických firem a excelentních VO a umožňuje pružné šíření nových poznatků. TP je tak často konfrontována jako jeden z prvních subjektů nejnovějšími poznatky v daném oboru a umožňuje je dále zpřístupňovat jejím členům.

Poradenství a lobbying – TP by měla vhodně využívat koncentraci informací, osobností, kontaktů a příležitostí, které jsou její neoddelitelnou součástí. Management TP by měl sloužit jako poradenské centrum, které může poskytovat pomoc dle zaměření TP a jejich potřeb při získávání informací o národních a nadnárodních vládních podpůrných programech, zpracování žádostí na čerpání prostředků z evropských fondů, nalezení vhodného partnera nebo finančních zdrojů apod. Vedení TP často úzce spolupracuje s národními a regionálními institucemi a může vytvářet prostor pro celou škálu podpůrných aktivit ve prospěch rozvoje členů TP. TP zároveň může dávat podněty pro témata grantových programů, jejichž řešení klíčovým způsobem posune rozvoj daného oboru.

Propagace a marketing - propagace a marketing jsou důležité nejen pro přilákání nových členů do TP, ale také pro nastolení vzájemné důvěry a pozitivního postoje. Prvořadé je vybudování společné identity TP (organizace společných akcí, mediální prezentace, internetová prezentace, zpracování prezentačních materiálů a publikací a jejich šíření). Problémem většího zapojování českých firem do mezinárodní spolupráce, který může TP alespoň částečně eliminovat, často bývá právě slabý marketing, nízké prezentační schopnosti a neznalost světových jazyků.

Produktivita - další výhoda, plynoucí z členství v TP, je usnadněná cesta k zvyšování produktivity, kdy člen získává přístup ke specializovaným vstupům a pracovním silám, což pomáhá snižovat transakční náklady, přístup k optimalizaci dodavatelského řetězce, přístup k informacím (tok informací v TP, osobní kontakty, rychlejší informace o potřebách zákazníka), přehled o možných doplňkových aktivitách, jejichž cílem je zvýšení přidané hodnoty konkrétního produktu apod. Produktivita člena TP se zvyšuje i díky sdílení nákladů a investic, snadnějšímu přístupu k institucím a veřejným zdrojům, možnosti porovnání vlastní výkonnosti s jinými subjekty v TP apod.

Inovace - cílem podpory inovací v TP je rozvoj nových služeb a výrobků s vyšší přidanou hodnotou. Členové TP vnímají zřetelněji a rychleji nové strategické a technologické možnosti

a případně nové potřeby zákazníka. Do inovačních aktivit se může zapojit společně více firem, vytváří silné vazby s vědci, výzkumníky a vývojovými pracovníky, dochází ke vzájemné inspiraci a přelévání znalostí, kdy např. technologie v jednom oboru nebo odvětví může být využita v jiném průmyslovém oboru.

Internacionalizace - TP podporuje vznik mezinárodně konkurenceschopného výzkumu a podnikání. Management umožňuje organizaci kontaktů na potenciální zahraniční partnery, vyhledává a doporučuje finanční zabezpečení transferu znalostí a technologií, je napojená na specializované agentury (CzechTrade, CzechInvest).

Konkurenceschopnost - podpora konkurenceschopnosti je obsažena v samotném poslání TP a v celé řadě již zmíněných stimulů a služeb. Je chápána jako výsledek produktivity a inovací, nikoliv nízkých mezd, nízkých daní a podhodnocené měny. Hlavní roli hraje strategická odlišnost, škála poskytovaných služeb a přístupy používané pro posilování pozice v hodnotových řetězcích.

Všechny výše uvedené aspekty činnosti TP by měly být zahrnuty v rozvojové strategii a následně implementovány tak, aby byly maximálně využity pozitivní přínosy pro růst konkurenceschopnosti TP, oboru jako celku i jejích jednotlivých členů.

4.1.1 Přínosy TP pro vzdělávací a výzkumné instituce

Důležitým účastníkem TP jsou vzdělávací a výzkumné instituce, nejčastěji univerzity. Jejich nezastupitelná role v TP vyplývá z vědeckých, výzkumných a inovačních kapacit, kterými disponují. VO mohou vytvářet podněty pro výzkumné projekty a inovační aktivity a umožňovat určování strategických směrů růstu a rozvoje oboru a tím pádem i členských podnikatelských subjektů v TP.

Přínosy členství univerzit v TP jsou evidentní také v oblasti vzdělávání. Úzká spolupráce s podniky v TP přináší lepší znalost potřeb průmyslu a nabízí univerzitám příležitost reagovat na požadavky podnikatelů. Studijní obory a plány mohou být přizpůsobeny tak, aby byli absolventi lépe připraveni pro praxi.

Dalším přínosem je lepší zaměření aktivit výzkumu a vývoje, včetně nových příležitostí pro aplikovaný výzkum. Společné výzkumné projekty mohou pro výzkumné instituce a univerzity představovat nový zdroj finančních prostředků a umožnit tak rozvoj a zlepšení infrastruktury.

4.1.2 Přínosy TP pro podnikatelské subjekty

TP umožňují zapojeným podnikům zlepšovat konkurenceschopnost a dosahovat tak vyšší výkonnosti, a to především zvyšováním produktivity prostřednictvím lepšího přístupu ke specializovaným dodavatelům, technologiím a informacím, vyšším inovačním potenciálem spolupracujících firem, který je zapříčiněn přeléváním znalostí uvnitř TP, generováním nových myšlenek a vyšším tlakem na inovace a rozrůstáním členské základny TP.

Firmy sdružené v TP jsou často schopny předvídat vývoj oboru a trhů na kterých se pohybují, vývoj nových technologií a dodavatelských možností – jsou tedy schopné rychlejší reakce na

aktuální situaci. Firmy mohou dosahovat vyšších příjmů nebo úspor nákladů prostřednictvím sdíleného financování VaV nových produktů nebo jejich vlastností, zajištění kvalifikované pracovní síly, sdílení marketingových a propagačních aktivit, společného přístupu k informacím, sdružených výhodnějších nákupů od dodavatelů atd. Spolupracující podniky mohou také upevnit svoji pozici při získávání dotací ze strany vlády či evropských fondů nebo zvýšit zájem zahraničních investorů.

5. Aktivity současných národních technologických platforem

Analýza aktivit současných národních TP navazuje na dotazníkové šetření, které bylo prováděno v roce 2011 (Vanžura, Žížalová, Havlíčková 2011). Některá zjištění se opakují, resp. v období mezi zpracováním obou zpráv nebyla zaznamenána ve struktuře a aktivitách žádná kvalitativní změna. Analýza vychází z dostupných veřejných zdrojů, které poskytují TP na svých webových stránkách. Doplněna o informace získané od členů technologických platforem, kteří se účastnili seminářů pořádaných Technologickým centrem AV ČR pro management TP, a kteří vyplnili během setkání krátký dotazník.

Současná struktura členů českých TP potvrzuje výsledky předchozího dotazníkového šetření. Mezi členy TP převažuje účast MSP, podíl VO a velkých firem je přibližně stejný. Přetrvává nízké zastoupení orgánů státní správy v členských základnách TP, přitom jejich přítomnost je jedním z předpokladů pro šíření poznatků TP směrem k rozhodovací sféře.

Společné aktivity členů TP se nejčastěji zaměřují na různé formy propagace oboru a samotných TP, nejčastěji ve formě seminářů, konferencí, odborné vzdělávání, vydávání newsletterů pro odbornou veřejnost a částečně aktivní politický lobbying. Spolupráce členů TP se nejvíce projevila při přípravě SVA a IAP.

Na rozdíl od výsledků předchozího dotazníkového šetření je možné konstatovat, že v současné době mají již TP zpracovánu SVA, v mnohých případech již management TP přistupuje k její aktualizaci podle současných potřeb. Stejně tak mají TP zpracovány IAP, který představuje strategický prováděcí dokument pro implementaci SVA. Naplňování SVA je však v současné době, vzhledem k nedostatečnému hodnocení probíhajících projektů v rámci činnosti TP, těžké analyzovat a hodnotit.

Na rozvoji VaV spolupráce se podílejí všechny národní TP. Společný VaV projekt realizují všechny TP. V tomto smyslu TP úspěšně realizují své mise a postupně naplňují své vize. Vzhledem k tomu, že ve většině TP je přítomna silná VO, je společný VaV v TP považován za jednu z prioritních aktivit. Otázkou však zůstává, jakou měrou se na definování společných výzkumných projektů (i v rámci zpracování SVA a IAP) podílely subjekty z podnikového sektoru, jelikož při sledování zaměření společných výzkumných projektů TP lze říci, že podpořené projekty často doplňují VaV, který se dlouhodobě provádí na VO, které jsou členy TP. Tomu odpovídá relativně nízká reflexe strategických dokumentů TP do národních a evropských iniciativ. Reflexe strategických dokumentů TP v národních a evropských dokumentech a prosazování dlouhodobých strategických vizí oborů, ve kterých jsou TP aktivní, jsou přitom jednou z hlavních podmínek přidělení veřejné podpory TP.

Nepodařilo se zjistit, jakým způsobem se na definování činnosti TP podílely subjekty z veřejného sektoru, případně jakým způsobem by mohly výstupy z činnosti TP realizovat. Přesto spolupráci se subjekty veřejné správy, zejména s ministerstvy, veřejnými výzkumnými institucemi a státními příspěvkovými organizacemi zástupci TP ve svých aktivitách zmiňují a je zřejmé, že instituce typu TP jsou pro orgány veřejné správy přirozeně pro komunikaci o potřebách daného oboru vhodnějším partnerem, než individuální subjekt z výzkumného i podnikatelského sektoru. Častá je i spolupráce mezi jednotlivými TP, jejímž cílem je

především společná podpora při tvorbě projektových žádostí, pořádání společných seminářů, vzájemný přenos informací a podpora TP.

Činnost TP je většinou realizována v pracovních skupinách. Jejich zaměření odpovídá ve většině případů pracovním skupinám v ETP. Takovéto rozdělení realizované aktivity TP mohou obsahově i systémově doplňovat či prohlubovat aktivity ETP a modifikovat je podle národních (a regionálních) potřeb. Z pohledu TP představuje pro členské subjekty největší přínos podpora a zajištění funkční spolupráce mezi podnikatelským sektorem (průmyslovými podniky) a VO a transfer znalostí a výsledků VaV do praxe.

Z hlediska žádoucího rozvoje oboru by však TP měly podporovat, kromě spolupráce VO s podnikatelskými subjekty, jasnější definování společných priorit členů TP a koordinace jejich aktivit prostřednictvím společných aktivit (především zlepšením networkingu členů jednotlivých TP). Hlavním přínosem plynoucím ze společného postupu nejvýznamnějších subjektů oboru sdružených v TP by mělo být sjednocení finančních zdrojů pro řešení rozvojové vize daného odvětví. TP by také měly přispívat ke zlepšování národního a evropského legislativního a regulačního prostředí, které existuje v daném odvětví. Tohoto by se mělo docílit především pomocí lobbyingu managementu TP u rozhodovacích orgánů. Aktivity, které by měly být ze strany vedení TP podporovány, jsou popsány v následující kapitole. Následující tabulka shrnuje v rámci stručné SWOT analýzy zjištění získané z obou provedených dotazníkového šetření.

Tabulka 3: SWOT analýza aktivit TP

Silné stránky	TP sdružují všechny adekvátní subjekty – VO, velké průmyslové firmy, MSP, obchodní komory, svazy, veřejnou správu.
	České TP dodržují specifické dělení do pracovních skupin podle ETP a naplňují tak strategickou vizi a implementační plán SVA.
	Členy TP jsou silné průmyslové podniky, čímž je zajištěna relevance činnosti TP pro aplikační sféru a TP tak nepřispívají pouze z hlediska výzkumu a technologií, ale i z hlediska iniciace transferu znalostí.
	Jasná řídicí struktura TP a zapojení jednotlivých členů do pracovních skupin umožňuje flexibilitu prováděných aktivit.
	Některé podnikatelské subjekty, které jsou členy TP, mají relativně vysoké postavení v hodnotových řetězcích, vykazují relativně vysokou míru inovačních aktivit a schopnost spolupracovat na výzkumných aktivitách s VO.
	V návaznosti na ETP pokrývají české TP aktivity, které budou nástrojem řešení společenských a ekonomických problémů (např. suroviny, materiály, biohospodářství, účinné využívání zdrojů, doprava apod.).
	TP aktivně podporují vzdělávání, které představuje strategický prvek jejich činnosti.
	TP jsou často původci prováděcích nástrojů (projekty PPP, klastry) podpory a rozvoje daného oboru. Často se do těchto nástrojů aktivně zapojují.

Tabulka 3 (pokračování): SWOT analýza aktivit TP

Slabé stránky	Některé TP vykazují i při rozdělení svých aktivit do pracovních skupin duplicitu či nadměrnou roztříštěnost činností bez konkrétního dopadu na naplňování vize TP a vytváření dlouhodobé strategie vývoje odvětví.
	V TP se často prosazuje dominantní subjekt, který v rámci TP silně ovlivňuje ostatní členy (zejména v tematickém zaměření realizovaných projektů).
	Relativně složité je rozpoznat konečný dopad TP na společnost či rozvoj daného odvětví – viditelnost TP je stále nízká, a to jak ve veřejné, výzkumné i podnikové sféře.
	Nízká účast neziskových organizací v TP.
	Nízká míra tvorby multioborové perspektivy, v níž dojde ke sladění zájmů různých zúčastněných stran a jejich interakce.
	Špatná forma komunikace TP s externími subjekty a horší forma šíření výsledků TP.
Příležitosti	TP mohou zastávat roli klíčové instituce pro rozvoj strategických výzkumných, průmyslových (a jiných) oborů na národní i evropské úrovni. Ve spolupráci s ETP by se měly TP zapojit do koordinace a harmonizace programů podpory VaVal prováděných na národní i evropské úrovni.
	Úloha TP jako subjektů, které v rámci své činnosti řeší společenské potřeby, bude stále významnější a bude nutné kromě výzkumných aktivit posílit i aktivity v oblasti inovací.
	Posilování pozice TP jako prostředníka pro získávání aktuálních odborných poznatků z daných odvětví pro využívání ve VaVal a jejich komerční aplikaci. Posilování pozice TP jako prostředníka pro navazování a rozvoj mezinárodní spolupráce.
	TP mohou zprostředkovat poptávky po inovačních řešeních a službách, a podpořit tak provádění výzkumných aktivit s cílem urychlit aplikaci výzkumných výsledků v praxi, případně jejich uvádění na trh.
	TP mohou zvýšit povědomí o významu různých průmyslových výrobních procesů (případě o významu celého odvětví) pro zachování prosperity, životní úrovně a blahobytu v ČR a v Evropě.
	TP mohou cíleněji působit na vytváření vzdělávacích oborů vhodných pro aplikační sféru.
	TP odrážejí strukturu ETP na úrovni členských států a mohou tak zlepšit koordinaci a efektivitu ETP. Ve spolupráci s ETP mohou české TP zlepšit koordinace a harmonizace programů VaVal prováděných na úrovni EU, členských států a regionů. Zároveň mohou TP přispívat k zapojení českých subjektů do evropských výzkumných programů.
Hrozby	Ukončení programu na podporu vzniku a provozování TP.
	Úpadek průmyslových a výzkumných odvětví, kterými se TP zabývají a to na národní i evropské úrovni. Průmyslová odvětví ztrácejí vedoucí postavení a trpí obecně nízkou úrovní přijímání rizika a malým uznáním podnikání ve srovnání s nevýrobními odvětvími.
	Snížení efektivity TP v důsledku složitého regulačního rámce EU (včetně účasti TP na evropských projektech), zvýšení roztříštěnosti aktivit TP a růst konkurence mezi nimi.
	Snížování atraktivity výrobní procesů a s výrobou souvisejících VaVal aktivit, které jsou v oblastech zájmů TP, u veřejnosti.

5.1 Rozvojové činnosti technologických platforem

Aktivity TP by měly vycházet ze základní myšlenky existence TP a z její strategie. Strategické cíle TP by měly být stanoveny na základě konsenzu všech zúčastněných členů. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že subjekty participující v TP nejvíce oceňují aktivity, které podporují růst a konkurenceschopnost jednotlivých členů, posilování konkurenceschopnosti oboru působnosti TP, posilování spolupráce, podporu inovací a rozvoj lidských zdrojů potřebných pro rozvoj daného oboru. Z konkrétních aktivit jde zejména o posilování činností TP v oblasti networkingu, rozvoje lidských zdrojů, obchodní spolupráce a propagace, lobování, výzkumu, vývoje a inovací a v oblasti podpory řízení projektů. Z odpovědí je zřejmé, že TP mají prozatím největší zájem o budování fungující platformy pro společnou komunikaci a propagaci činnosti TP a složitější společné projekty postupně realizovat poté, co vzniknou dostatečně silné pracovní vztahy mezi jednotlivými členy TP. Činnost, které chtějí TP posilovat jsou popsány v následujících kapitolách.

5.1.1 Networking

Oblast spolupráce a networkingu patří k aktivitám, které by měly TP dlouhodobě podporovat, a to především ve formě informační podpory členům TP o nových trendech v oboru, možnosti spolupráce s externími i interními partnery, projektových výzvách apod. Dále je networking možné posilovat pomocí pravidelných workshopů a setkávání členů TP, zprostředkování kontaktů mezi členy TP i mezi členy TP a externími subjekty. Networking by měl zvyšovat dostupnost a rychlost přenosu informací a případně i nových technologií a výsledků VaV v důsledku těsných vazeb mezi jednotlivými členy TP a mezi TP a okolním prostředím. Vytváření sítí by však nemělo být samoučelné, naopak by mělo členům TP přinášet přidanou hodnotu, aby měli v budoucnu zájem ve spolupráci a předávání informací pokračovat.

Tabulka 4: Aktivita v oblasti networkingu a jejich přínosy pro TP

Činnost	Přínos pro TP
Informační podpora	<ul style="list-style-type: none"> Jednodušší dostupnost a včasnost adekvátních informací pro členy TP Centrální správa klíčových znalostí TP a zamezení ztráty a zániku významných znalostí Vytvoření informační databáze subjektů TP Rozšiřování sociálního kapitálu a důvěry mezi účastníky TP Rychlejší přenášení informací mezi členy TP a jejich následná vyšší specializace vedoucí ke zvyšování konkurenceschopnosti
Zprostředkování kontaktů mezi členy TP	<ul style="list-style-type: none"> Rychlejší a otevřenější komunikace mezi členy TP, odbourání nedůvěry mezi subjekty Možnosti využití odborníků z jiných subjektů TP Outsourcing služeb v rámci TP a přelévání znalostí
Zprostředkování kontaktů na externí subjekty	<ul style="list-style-type: none"> Lepší vyjednávací síla TP Zlepšení spolupráce s externími subjekty, vyšší pevnost vazeb a vzájemná přizpůsobivost Optimalizace případného dodavatelského řetězce

5.1.2 Lidské zdroje

Aktivita TP v oblasti lidských zdrojů by se měly zaměřovat na organizaci společných seminářů, konferencí a vzdělávání, případně participací na budování vzdělávacích kurzů (případně vzdělávacích center) apod. Rozvoj lidských zdrojů je pro členy TP významnou aktivitou, protože kvalifikovaná a dostupná pracovní síla představuje pro rozvoj oboru jednu z hlavních konkurenčních výhod.

TP by měly spolupracovat při této aktivitě se vzdělávacími institucemi, se kterými dokáže formulovat požadavky na absolventy škol pro potřeby praxe. Tyto požadavky se pak mohou odrazit v tvorbě nových studijních oborů poskytujících vzdělání s potřebnou kvalifikací, přičemž absolventi daného studijního oboru mají lepší předpoklady získat uplatnění v subjektech TP.

Tabulka 5: Aktivita v oblasti rozvoje lidských zdrojů a jejich přínosy pro TP

Činnost	Přínos pro TP
Spolupráce se vzdělávacími institucemi	<ul style="list-style-type: none"> • Cílenější řízení a plánování lidských zdrojů TP ve spolupráci se vzdělávacími institucemi • Přístup k aktuálním a novým teoretickým znalostem v oblastech vzdělávání • Využití odborníků vysokých škol pro potřeby TP • Možnost podílet se na aplikaci moderních metod rozvoje a vzdělávání zaměstnanců členů TP • Možnost ovlivnění struktury studia vybraných oborů • Získávání nových zaměstnanců/spolupracovníků z oborové působnosti TP
Školení a vzdělávání	<ul style="list-style-type: none"> • Využití odborníků z jiných subjektů TP • Možnosti stáže v členských subjektech TP • Účast na školeních a vzdělávacích akcích za zvýhodněné ceny (snížení nákladů) • Zvýšení dostupnosti kvalifikovaných expertů z různých oborů • Využívání poradenských, konzultačních a vzdělávacích služeb, které poskytuje TP svým členům • Výměna poznatků a zkušeností z oboru podnikání • Růst vzdělanosti v členských subjektech

5.1.3 Výzkum, vývoj a inovace

Mezi aktivity TP v oblasti VaVal patří především realizace společného výzkumu členů TP, spolupráce s VO, realizace inovací výrobků a služeb, podpora služeb pro nové inovační firmy (včetně výzkumu a vytváření strategických vizí daného oboru). Podle TP je pro jejich dlouhodobě udržitelnou konkurenceschopnost nutné věnovat pozornost oblasti výzkumu a inovacím, která by měla posilovat prosperitu subjektů na trhu v oboru, ve kterém TP působí. VaV by měl vytvářet předpoklady pro budoucí rozvoj členů TP, podpora inovačních procesů by měla být zaměřena jak na nové výrobky, tak i na nové služby.

Výzkumná spolupráce členů TP může mít podobu sdílení informací a nápadů, společných výzkumných projektů (v omezené míře i podobu podpory vzniku a rozvoje spin-off firem). Podnikatelské subjekty by uvítaly možnost podílet se na spolupráci při budování výzkumné infrastruktury a na výzkumných projektech s VO, které disponují materiálním, technickým vybavením a potřebným lidským kapitálem. Potenciální přínosy pro TP z oblasti VaVal zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 6: Aktivita v oblasti výzkumu, vývoje a inovací a jejich přínosy pro TP

Činnost	Přínos pro TP
Spolupráce s výzkumnými organizacemi	<ul style="list-style-type: none"> • Sdílení nákladů vynaložených na výzkum a vývoj • Centrální řízení výzkumu a vývoje • Nalezení nových trendů, oborů a trhů • Možnost využívat výsledků od jednotlivých členů pro celou TP
Společný výzkum a vývoj	<ul style="list-style-type: none"> • Přístup k nejnovějším znalostem • Spolufinancování vědecko-výzkumných prací s výzkumnou organizací • Aplikace výsledků vědy a výzkumu v praxi
Inovační aktivity	<ul style="list-style-type: none"> • Členové TP jsou nositelem vývoje nových technologií a návrhů realizace složitých výrobků a zařízení • Rychlejší a méně rizikové zavedení inovací na trh • Urychlení inovační přeměny výrobků a služeb jednotlivých podniků s podporou celé TP
Podpora vzniku spin-off firem	<ul style="list-style-type: none"> • Rozšiřování TP, specifické zaměření činností, rozvoj podnikání • Podpora inovací v daném oboru

5.1.4 Marketing a propagace

Lze předpokládat, jednotlivé subjekty TP nebudou podřizovat svojí marketingovou strategii marketingu TP, přesto je zřejmé, že marketingové možnosti TP významně přesahují možnosti samostatné propagace jednotlivých členů TP. V této oblasti aktivit TP je proto důležitá podpora vybudování společné identity členů TP. Využívání společného loga, řada finančně a organizačně náročných akcí v rámci PR, médií, internetu, zpracování prezentačních materiálů a publikací a jejich šíření přinese TP jednoznačnou přidanou hodnotu.

Marketing TP by měl být spojen s užitkem každého člena TP, přičemž o náklady na tuto činnost by se členové vzájemně dělili. Zvláště pro menší členy TP by to znamenalo možnost účasti na mezinárodních veletrzích, zahraničních prezentacích apod. Významným cílem marketingu TP by mělo být přilákání pozornosti obdobných TP v zahraničí, získání nových partnerů pro rozvoj VaVaI a vzdělávání. Přehled aktivit realizovaných v oblasti marketingu a propagace zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 7: Aktivity v oblasti marketingu a propagace a jejich přínosy pro TP

Činnost	Přínos pro TP
Společné logo a obchodní značka TP	<ul style="list-style-type: none"> Jasná identifikace TP a jejích členů Jednodušší vyhledávání nových partnerů Lepší vyjednávací pozice pro členy TP
Společná účast členů TP na veletrzích a reklama	<ul style="list-style-type: none"> Snadnější vstup se svými produkty na zahraniční trhy Lepší vyjednávací síla Přístup k novým partnerům Podpoření růstu působnosti na rozvoji oboru
Marketingový průzkum a marketingová analýzy pro potřeby TP	<ul style="list-style-type: none"> Realizace studií a analýz s podstatně vyšší váhou výsledků a nižšími náklady Přehled o konkurentech TP a nových trendech

5.1.5 Financování aktivit

Pro strategický rozvoj TP je důležitá diverzifikace zdrojů financování projektových záměrů. Podle výsledků dotazníkového šetření může být přilákání investorů s výhodnými podmínkami financování nebo sdílené financování významným zdrojem snížení nákladů na kapitál a rizika.

Přístup k financím může být pro TP jednodušší než pro samotné členy. Subjekty TP by mohly profitovat z přítomnosti velkých firem v TP například při ručení za úvěry pro financování společných investic, nebo pro získávání levnějších zdrojů. Investoři mohou být přilákáni do spolupráce s TP z titulu pozitivního image TP a již realizovaných projektů. Dostupnost finančních prostředků vytváří podmínky pro další rozvoj TP.

Společné financování určitým způsobem ovlivňuje investiční záměry členů TP a tím předchází eventuálnímu zdvojování těchto záměrů. Také centrální zajištění vybraných činností povede ke zvýšení jejich efektivity. Přehled o aktivitách v oblasti financování uvádí následující tabulka.

Tabulka 8: Aktivity v oblasti financování a jejich přínosy pro členy TP

Činnost	Přínos pro členy
Společné financování projektových záměrů	<ul style="list-style-type: none"> Získání výhodných podmínek financování, snížení nákladů a rizik Snadnější přístup k dotacím, nebo vyšším dotačním částkám Společné infrastrukturní akce, které mají vliv na rozvoj celého oboru Sdílení příprav a administrace žádostí o dotace
Zajišťování finančních zdrojů	<ul style="list-style-type: none"> Snazší získávání finančních zdrojů vlivem vyšší garance na plnění platebních závazků Výhodnější podmínky poskytovaných úvěrů a finančních půjček

5.1.6 Podpůrné aktivity

Mezi důležité aktivity TP bude v budoucnu patřit především pomoc při přípravě a řízení projektů jednotlivých členů TP a další aktivity v podobě zjednodušeného přístupu k bankovním službám, pojištění, legislativnímu, účetnímu a daňovému poradenství apod. Zájem o služby TP je možné předpokládat i při provádění cíleného lobbingu ve prospěch dotací, právních předpisů a rozvoje vhodné infrastruktury pro provádění vlastní činnosti TP.

5.2 Shrnutí

Jedním z hlavních cílů činnosti TP by měla být podpora efektivního rozhodování státní správy v rámci konkrétních oborů. Z tohoto důvodu je důležité, aby aktivními členy TP byly orgány veřejné správy. I přes to, že orgány veřejné správy jsou dnes v TP zastoupeny, jejich vliv na přenos výsledků činnosti TP do politického a legislativního prostředí je prozatím spíše malý. Situaci do jisté míry komplikuje fakt, že Praha, ve které sídlí většina orgánů státní správy, jako místa realizace projektu TP, jak je stanoveno současným zněním programu Spolupráce. Tomu by se dalo vyhnout financováním TP z jiného zdroje.

Samotné TP vidí největší přínos TP v rozvoji spolupráce mezi průmyslem a výzkumnými organizacemi (což je programová priorita TP), zatímco spolupráce se státní správou je pro TP zatím okrajové téma.

TP by měly vytvářet příznivé prostředí pro rozvoj oboru, ve kterém jsou aktivní, měly by podporovat související služby, aktivity v oblasti VaVal, zlepšovat podmínky pro podnikání a inovace a zejména by měly podporovat strategický rozvoj tohoto oboru prostřednictvím spolupráce s orgány veřejné správy. Z tohoto důvodu by měly TP představovat prvek unikátního spojení výzkumné, veřejné a podnikatelské sféry, které bude společně prosazovat a kvalitativně rozvíjet své zájmy. Mezi základní činnosti, které by měly TP do budoucna rozvíjet a posilovat, patří:

- 1) Průběžné mapování oboru – sledování aktivit firem a výzkumných organizací (VO), monitorování trhu technologií a výrobků, monitorování pracovních sil a jejich mezinárodního i národního pohybu, analýza výsledků průzkumů zaměřených na požadavky zákazníků ve vztahu k bezpečnosti průmyslu, realizace vlastních analýz a šetření, sledování programů na podporu VaV, sledování vývojových trendů v oblasti bezpečnosti průmyslu,
- 2) Zajistit dostatečný marketing TP a oboru její působnosti – na základě informací získaných při realizaci průzkumů a analýz, externích studií a interních materiálů členů TP (zejména firem, oborových sdružení a VO), by měly TP realizovat marketingové aktivity pro celý segment svých aktivit, a to i bez nutného specifického zaměření na konkrétní oblasti či cíle. Marketing by měl zahrnovat predikci požadavků a možného vývoje trhu, komunikaci s externími subjekty (pozice nezávislého subjektu zaměřeného především na podporu spolupráce veřejného, výzkumného a podnikatelského sektoru), až po propagaci českých subjektů aktivních v daném oboru.

- 3) Podporovat rozvoj daného oboru v ČR a EU – díky existujícím znalostem členů každé TP a s postupným rozšiřováním znalostní báze a informací, které plynou z aktivit TP, bude možné soustředit se na činnosti, které budou pro rozvoj oboru TP klíčové. Podpora tak bude směřovat do oblastí, ve kterých může mít segment případné slabiny a nikoliv do oblastí, kde je podpora již nepřínosná.
- 4) Zajišťovat vhodné public relations a publics affairs činnosti – TP fungují jako nezávislé platformy a měly by být jedním z hlavních komunikačních zástupců daných oborů. Měly by se proto zaměřit ve svých činnostech i na osvětu a podporu klíčových cílů, které mají význam pro daný segment v ČR, popřípadě pozitivně působit na expanzi českých subjektů v prostoru EU.
- 5) Nalezení společných zájmů a jejich cílené prosazování prostřednictvím implementace strategie TP – znalosti a zkušenosti členů TP a výkonného managementu TP by měly být zaměřeny na efektivní podporu českých organizací aktivních v oboru TP, rozvoj jejich kompetencí a na pozitivní ovlivňování jejich růstu a konkurenceschopnosti. V souladu s těmito cíli by měly být průběžně aktualizovány strategie zaměřená na tyto měkké činnosti se zacílením na oblasti, které rozhodujícím způsobem ovlivňují růst konkurenceschopnosti a úspěchu na trzích.

6. Příklady podpory činnosti technologických platforem v zemích EU

Veřejná podpora spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru ve VaVal je realizována v téměř všech evropských státech, jejich forma je však rozdílná a závisí především na ekonomické vyspělosti dané země. Přímá podpora zakládání a rozvoje aktivit národních TP není v evropských zemích příliš častá. Častěji je ze strany veřejné správy podporována spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru prostřednictvím klastrových iniciativ, strategických center a centre transferu znalostí. Jako příklady přímé podpory TP byly vybrány Španělsko a Francie, na nichž lze rozpoznat dva přístupy k podpoře TP:

- TP jako nástroj strategického rozvoje daného oboru (Španělsko),
- TP jako nástroj řešení inovačních projektů MSP prostřednictvím podpory spolupráce s VO (Francie).

Z hlediska budoucího nastavení podpory v ČR jsou oba dva přístupy relevantní a záleží na především na výsledcích hodnocení dopadů současné podpory TP, který typ aktivit bude v budoucnu v ČR prosazován. Následující kapitola se proto zaměřuje na příklady podpory dlouhodobé spolupráce VaV s důrazem na TP a na možné implikace podpory TP v ČR.

6.1 Veřejná podpora vzniku technologických platforem ve Španělsku

Samostatná podpora TP v zemích EU není tak častá jako podpora klastrů, center excellence a center strategických služeb.

Příkladem iniciativy, které podporuje vznik a rozvoj TP představuje španělský program Subprogramme of Technology Platforms, který je implementován v rámci španělského Národní plán VaVal na léta 2008-2011 (+2013) (The Spanish National R&D&I Plan 2008-2011(+2013)). Španělský Národní plán VaVal se zaměřuje na rozvoj šesti oblastí – lidské zdroje, VaVal projekty, rozvoj VaV institucí, výzkumná a technologická infrastruktura, transfer znalostí a mezisektorová a mezinárodní spolupráce.

Oblast mezisektorové a mezinárodní spolupráce obsahuje nástroje podpory určené k posílení VaVal v oblastech, které jsou strategicky významné pro národní ekonomiku a konkurenceschopnost, umožňují snižovat roztříštěnost zdrojů, vytvářet kritické množství pro VaV a podporují spolupráci výzkumného, podnikatelského a veřejného sektoru.

Národní plán VaVal na léta 2008-2011 (+2013) je realizován pomocí tří programů – Národní program sítí (National Programme of Networks), Národní program spolupráce veřejného a soukromého sektoru (National Programme of Public-private Cooperation) a Národní program internacionalizace VaV (National Programme of Internationalisation of R&D). Každý z těchto rozdělen do několika podprogramů, v rámci kterých se realizuje podpora výše uvedené oblasti.

Oblast mezisektorové a mezinárodní spolupráce je realizována v rámci dvou podprogramů – Podprogramem klastrů inovačních podniků (Subprogramme of Assemblies of Innovative Enterprises) a Podprogramem technologických platforem (Subprogramme of Technology Platforms).

Podprogram TP nabízí finanční podporu na vznik a rozvoj výzkumné spolupráce subjektů výzkumného a podnikového sektoru. TP jsou definovány jako fórum pro výměnu informací s cílem usnadnění a posílení spolupráce v daném průmyslovém či výzkumném oboru nebo technologické oblasti se strategickým významem pro Španělsko. Hlavním cílem podpory je tedy vytvoření stabilních platforem pro spolupráci veřejného a soukromého sektoru, které podpoří zlepšení a rozvoj technologických příležitostí a konkurenceschopnosti národních strategických priorit ve střednědobém a dlouhodobém horizontu. Z podprogramu jsou financovány následující aktivity:

- Šíření znalostí a výsledků VaV mezi všemi subjekty veřejné, výzkumné a podnikatelské sféry.
- Vzniku a rozvoje informačních, diskuzních a poradenských oborových platforem, které mohou přispívat ke strategickému politickému rozhodování.
- Podpory společných aktivit VO a subjektů podnikatelského sektoru pro posílení aplikovaného výzkumu, technologického rozvoje a inovací.
- Vzniku analytických podkladů, strategických rozvojových plánů, definování výzkumných priorit v průmyslových oborech, výzkumných a technologických oblastech.
- Podpory společných konferencí, seminářů, workshopů a publikačních aktivit.

Podpora je určena pro podnikatelské subjekty (důraz je kladen na MSP a mikrofirmy), technologická centra, VO, univerzity a neziskové organizace, oborová sdružení, hospodářské komory apod. Z hlediska aktivit je prioritní zakládání a udržitelnost TP jako hlavních institucí pro výměnu informací a znalostí z oblasti VaV a technologií. Koncentrace významných veřejných a soukromých subjektů v TP by měla přispět k identifikaci a prioritizaci výzkumných a technologických potřeb v oboru TP. Pomocí vývojových scénářů, které TP často vytvářejí, mohou ovlivňovat rozhodování o nastavení programů podpory daného oboru.

Implementace podprogramu je realizována na základě každoročních výzev. Žádosti o dotace jsou vybírány na základě hodnocení, v němž je nejdůležitějším kritériem excellence oboru TP a kvalita připravovaného projektu a jeho potřebnost z hlediska národní ekonomiky.

Řídícím orgánem podprogramu technologických platforem je Generální ředitelství pro plánování a koordinaci Ministerstva pro vědu a inovace (General Directorate of Planning and Coordination of Ministry of Science and Innovation), které provádí spolu s hodnotící komisí výběr podaných projektových žádostí. Hodnotící komise plní především kontrolní funkci, která spočívá v hodnocení strategického zaměření budoucí TP a její možný přínos pro růst konkurenceschopnosti Španělska. Hlavními kritérii pro výběr úspěšných projektů jsou:

- Přínos k dosažení strategických cílů národního VaVal (10 bodů).
- Potřebnost podpory aktivit TP v oblasti VaVal, technologií a podnikání z hlediska rozvoje inovačního systému (30 bodů).

- Kvalita a soudržnost navržených činností TP ve vztahu k cílům subprogramu (40 bodů)
- Předpokládaná hodnota dopadu výsledků činnosti TP na sociální a ekonomické prostředí a na rozvoj VaV aktivit (20 bodů).

Hodnotící komise stanoví na základě bodového hodnocení pořadí projektových žádostí a vybere jich tolik, kolik je možné z hlediska roční alokace programu realizovat.

6.2 Veřejná podpora vzniku technologických platforem ve Francii

Ve Francii jsou TP podporovány v rámci programu Technologické platformy (Plateformes Technologiques). Vznik programu je výsledkem aplikace vládní strategie pro rozvoj spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru, která se promítla do zákona o inovacích (Law on Innovation 1999). První podpora TP bylo schválena v roce 2000 v rámci programu U3M, který měl posilovat třetí roli univerzit. TP mají statut neziskové organizace na základě čtyřletého smlouvy (Contrats de Projects Etat-Region, CPER) mezi centrální vládou (většinou Ministerstvo školství) a příslušnými regionálními orgány, které schvalují rozpočet TP.

Cílem programu je podpora institucionalizace a rozvoje třetí funkce VO, inovačního podnikání a transferu znalostí, které by měly plnit TP jako zastřešující instituce. Program je zaměřen na VO a MSP a na podporu jejich vzájemné spolupráce. Podpořené projekty by měly být realizovány v návaznosti na inovační potřeby MSP. TP jsou tak chápány jako nástroj, pomocí kterého budou MSP zprostředkovány služby v oblasti VaV a nových technologiích, vzdělávání a poskytování strategických služeb. Program Technologické platformy tak věcně doplňuje program Národních center pro technologický výzkum (National Centres for Technology Research) a program Technologické výzkumné týmy (Technology Research Teams – Equipes de Recherche Technologique), které se zaměřují převážně na podporu VaV prováděný veřejnými výzkumnými institucemi a výzkumnými centry velkých podniků.

Program Technologické platformy má tři hlavní oblasti, v rámci kterých je soustředěna veřejná podpora:

- Poskytuje finanční zdroje vzdělávacím institucím (včetně středních škol a subjektům celoživotního vzdělávání) pro vytváření studijních programů vhodných pro podnikání a zakládání MSP.
- Podporuje vznik vhodného prostředí pro rozvoj technologických a strategických služeb.
- Rozvíjí platformy a sítě pro subjekty z různých sektorů a pro transfer znalostí.

Z hlediska hlavních cílů lze konstatovat, že francouzské TP jsou zaměřeny spíše na transfer znalostí a výsledků VaV do aplikační sféry a řešení konkrétních technologických potřeb (především) MSP a tím přispívají ke snižování regionálních rozdílů ve tvorbě VaV výsledků a jejich realizace ve formě inovací. Veřejná podpora TP je podmíněna zpracovanou analýzou poptávky MSP a mikrofirem po službách TP. Tato analýza by se měla také vztahovat k regionu, kde bude TP primárně svou činnost realizovat.

6.3 Využitelnost zahraničních zkušeností pro rozvoj českých technologických platform

Podpora zakládání a rozvoje aktivit národních TP není v evropských zemích příliš častá. Častěji je ze strany veřejné správy podporována spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru prostřednictvím klastrových iniciativ, strategických center a centre transferu znalostí. Jako příklady přímé podpory TP byly vybrány Španělsko a Francie, na nichž lze rozpoznat dva přístupy k podpoře TP:

- TP jako nástroj strategického rozvoje daného oboru (Španělsko),
- TP jako nástroj řešení inovačních projektů MSP prostřednictvím podpory spolupráce s VO (Francie).

Cíle a principy podpory TP jsou prakticky srovnatelné s podporou TP v ČR, kdy prioritou je podpora technologických oblastí, které jsou strategicky významné pro národní ekonomiku a konkurenceschopnost. Podporován je však celý řetězec na sebe navazujících aktivit – založení spolupráce, přenos znalostí, hledání společných aktivit, definice výzkumných priorit, rozšiřování společných výsledků – který posiluje vzájemnou spolupráci výzkumného a podnikatelského sektoru a přispívá k posilování daného oboru. Zásadní rozdíl je však v nastavení kritérií pro výběr jednotlivých projektů, které budou z podprogramu Technologické platformy ve Španělsku podpořeny.

Francouzský inovační systém chápe TP jako nástroj podpory spolupráce výzkumné a aplikační sféry, kdy TP plní funkci řešitele výzkumných a technologických požadavků inovačních MSP. TP jsou zde podpořeny na základě analýzy poptávky po jejich službách ze strany podnikatelského sektoru, čímž je (alespoň částečně) zajištěna jejich potřebnost a přínos pro rozvoj inovačního podnikání. Vzhledem k tomu, že TP jsou podpořeny na základě smlouvy mezi francouzským ministerstvem školství (poskytuje prostředky na rozvoj a fungování TP) a regionální samosprávou (schvaluje rozpočet TP), mají TP většinou regionální působnost. V obou případech je pak za činnost TP odpovědná instituce, která má praktické zkušenosti s identifikací strategických priorit a s podporou VaVal projektů za účasti výzkumné a aplikační sféry.

Do budoucna by se mohla ČR inspirovat zejména hodnocením a výběrem projektů TP a identifikací jejich přínosu pro strategická výzkumná (excelentní) a hospodářská odvětví. Zároveň zahraniční příklady ukazují, že TP mohou představovat i nástroj pro zlepšení transferu technologií a znalostí mezi podnikatelskou sférou a výzkumnými organizacemi.

7. Závěry a doporučení

Z definice TP vyplývá, že hlavním cílem jejich činnosti je zastupovat roli prostředníka při definování a řešení prioritních výzkumných a technologických oborech, které jsou v národním zájmu, identifikovat významná sociální a ekonomická témata, skrze efektivní komunikaci s orgány státní správy by měly být TP schopny nalézat jejich účinné řešení a zároveň eliminovat některé stávající administrativní bariéry výzkumného a technologického rozvoje a navrhnout jejich optimální řešení a pomocí posilování spolupráce výzkumného a podnikatelského sektoru usnadňovat transfer znalostí a využití výsledků VaV v praxi. Pro úspěšné plnění této funkce by měly TP sdružovat nejdůležitější subjekty (podniky, univerzity a další výzkumné organizace, orgány státní správy), které působí v takto vymezených oborech.

K výše zmíněným funkcím by TP měly přispívat i k vyhledávání a prosazování nástrojů vhodných k řešení identifikovaných strategických priorit. Takovými nástroji jsou především mobilizace dostupných veřejných i soukromých finančních prostředků, výzkumných kapacit a prosazování vhodného zacílení veřejné podpory na prioritní témata. Díky těmto aktivitám tak TP mohou přispívat k jak k definování strategických priorit, tak k jejich efektivnímu řešení.

7.1 Doporučení pro zlepšení stávajících programových podmínek vzniku a rozvoje TP

TP mají výrazný potenciál realizovat a podporovat spolupráci výzkumného a podnikatelského sektoru na bázi společných projektů vedoucích k dlouhodobé spolupráci, a to především ve VaVal. Takto vzniklá spolupráce má význam i z hlediska vzniku neformálních vazeb a přenosu znalostí (např. rozvoj znalostí vědeckovýzkumných pracovníků v oblasti podnikání, zacílení výzkumu na tržně využitelné aplikace). Založení a rozvoj těchto partnerství je v ČR podporováno především v rámci OPPI (částečně i v rámci dalších národních a evropských programů).

Intenzita partnerských vazeb nicméně zatím stále není na dostatečné úrovni a neefektivní spolupráce ve VaVal je proto i nadále chápána jako jedna z bariér dalšího pokroku ČR ve znalostní ekonomice. Rozvoj a zlepšení vzájemné spolupráce soukromého sektoru a vědeckovýzkumné sféry ve výrobě a službách je tak významnou prioritou. Z hlediska příštího programovacího období by bylo vhodné podporovat zejména ty činnosti TP, které budou mít přímou vazbu růst konkurenceschopnosti oboru, ve kterém jsou TP aktivní. Z tohoto hlediska je možné doporučit následující.

- 1) Vyhodnotit dosavadní implementaci programu OPPI – Spolupráce a dosažené výsledky (příp. dopady činnosti TP) v kontextu očekávaných cílů. Na základě vyhodnocení programu OPPI – Spolupráce zvážit potřebu další obdobné podpory TP z tohoto programu.
- 2) V případě rozhodnutí pokračování podpory TP v příštím programovacím období by bylo vhodné v rámci technické pomoci zpracovat analýzu aktivit TP na území ČR a jejím prostřednictvím efektivněji připravit v rámci jednotlivých výzev v budoucím programovém období z hlediska koncepčního a komplexního uchopení podpory TP.

- 3) V případě podpory by bylo vhodné v příštím programovacím období zvýhodňovat ty TP, které se zaměřují na poskytování návazných podpůrných služeb pro VO a MSP, které jsou členy TP.
- 4) V rámci projektu technické pomoci by bylo vhodné zpracovat metodiku řízení TP pro manažery TP, která bude vycházet ze stávajících národních i zahraničních dobrých praxí. Ve vazbě na vytvořenou metodiku by bylo také vhodné zavést systém certifikace těchto manažerů tak, aby došlo k celkovému zvýšení kvality činností, které jsou TP zajišťovány. V této oblasti by však bylo vhodné zavést jednotný způsob celkového hodnocení TP, kdy získání určitého certifikátu kvality by mohlo být požadováno jako základní podmínka účasti v navazujících programech podpory určených právě na podporu aktivit TP.
- 5) V rámci nového programového období by také bylo vhodné zvážit, zda by bylo možné rozšířit stávající aktivity, které mohou TP z podpory realizovat. Bylo by vhodné umožnit TP realizovat aktivity, které budou mít přímý dopad na rozšíření spolupráce se ETP a zahraničními národními TP, a které by umožnily českým TP získat know-how a implementovat ho v domácím prostředí. V tomto kontextu by bylo vhodné také podporovat činnost zaměřenou na transfer znalostí a výsledků VaV členů TP i externích subjektů, se kterými TP spolupracují.

7.2 Doporučení pro rozšíření aktivit TP

V ČR byly téměř všechny TP podpořeny z programu Spolupráce za účelem vytvoření kooperačních uskupení. Povinností TP bylo vytvoření dvou dokumentů, v rámci kterých byla identifikována prioritní socioekonomická témata (SVA) a navržena jejich řešení ve střednědobém až dlouhodobém horizontu (IAP). Přestože TP definují prioritní témata výzkumu na základě potřeb aplikační sféry, ale ne vždy se tato témata týkají strategicky významných oblastí pro rozvoj konkurenceschopnosti ČR. TP se zabývají jednak iniciací VaV aktivit a spolupráce (kromě vypracování koncepčních dokumentů také přípravou VaV projektů), jednak pořádáním různých seminářů a workshopů a vzdělávacích kurzů, které tematicky spadají do oboru TP.

V budoucím programovacím období je nutné jasně definovat funkci TP a stanovit kritéria, podle kterých budou vybírány a podporovány jednotlivé aktivity TP. V rámci programu Spolupráce byl totiž podporován vznik a rozvoj TP jako nástroje pro definování priorit, avšak s nedostatečně vymezenými kritérii výběru významných oblastí. V rámci budoucí podpory by bylo tedy vhodné:

- 1) Rozhodnout o funkci TP při způsobu stanovení a naplňování strategických výzkumných priorit pro ČR. Existují dva možné přístupy k tomuto problému. První přístup umožňuje TP návrh priorit na základě potřeb VO a subjektů z podnikatelského sektoru (bottom-up přístup). V tomto případě je však nutné splnit předem definovaná kritéria, aby bylo možné považovat priority z pohledu ČR za strategicky významné. Definované priority mají mít především potenciál akcelarovat inovace s přínosem pro celou společnost v relativně krátkém čase. Druhý přístup by umožnil aktivitami TP realizovat již definované priority

(top-down přístup). Podpora TP by byla tedy zaměřena na řešení již identifikovaných priorit, a byla by spojena s větší alokací veřejných finančních prostředků, které jsou doplněny prostředky z podnikového sektoru.

- 2) V budoucím programovém období nepodporovat vznik nových TP přímo formou dotací na založení a formulaci strategických dokumentů TP, ale více prosazovat TP jako nástroj pro definování strategických priorit pro ČR. Naopak, v oblasti strategických priorit pro ČR by měla být podpora TP vysoce žádoucí a orgány veřejné správy by měly být v těchto TP zastoupeny.
- 3) Rozvoj stávajících TP podporovat pouze nepřímo, resp. podporovat projekty TP, které budou rozvíjet oblast VaVal, a které jsou součástí dlouhodobého výzkumného programu (SVA) a korespondují s národními strategickými prioritami. V tomto smyslu lze využít již definované a vládou schválené Národní priority výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.
- 4) Vzhledem k žádoucím aktivitám TP je nutné požadovat jejich zapojení do procesu formulace strategických cílů politiky (nejen) VaVal v ČR. Aktivní účast TP v tomto procesu lze chápat rovněž jako určitou formu nepřímé podpory jejich činnosti, neboť je tímto vytvořen prostor pro zohlednění jednotlivých SVA v diskusi o strategickém směřování českého VaVal.
- 5) Z technické pomoci podporovat rozvoj horizontálních činností TP, které by umožnily jejich kvalitativní růst a úspěšnější šíření výsledků jejich činnosti. Jedná se zejména o projekty posilující networking, komunikaci, rozvoj lidských zdrojů (včetně managementu TP), výzkumnou spolupráci, marketing a internacionalizaci činnosti TP.

Použité zdroje

Fryček, R., Klusáček, K., Hejda, Z. (2005): Technologické platformy. Studie Technologického centra AV ČR, Praha.

Vanžura, J., Žížalová, P., Havlíčková, L. (2011): Podpora vzniku technologických platforem a dalších forem dlouhodobé spolupráce. Technologické centrum AV ČR [<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=665501>].

<http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpaniDotaci.aspx>

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2008a): Operační program Podnikání a inovace. Spolupráce. (<http://download.mpo.cz/get/35794/48670/574253/priloha016.pdf>)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2008c): Spolupráce – Technologické platformy (Výzva I. <http://www.czechinvest.org/spoluprace-technologicke-platformy-vyzva-i>)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2008d): Vyhodnocení dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006 na hospodářský vývoj v regionech soudržnosti České republiky. (<http://download.mpo.cz/get/38734/43072/515457/priloha002.pdf>)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2009a): Spolupráce – Technologické platformy (Výzva II. <http://www.czechinvest.org/spoluprace-technologicke-platformy-vyzva-ii>)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2009b): Výběrová kritéria program Spolupráce – Technologické platformy 2. výzva. (<http://www.czechinvest.org/data/files/spoluprace-tp-ii-vyzva-priloha-c-5-vyburova-kriteria-1499-cz.pdf>)

Ministerstvo průmyslu a obchodu (2010a): Operační program Podnikání a inovace. (<http://www.czechinvest.org/podnikani-a-inovace>)

Rada pro výzkum, vývoj a inovace (2009): Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009-2015. (<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=532844>)

Technologické platformy – databáze Czechinvest (<http://www.czechinvest.org/technologickeplatformy>)